

Mètode d'integració proporcional i procediment de posada en equivalència

Francesc Gómez Valls
Soledad Moya Gutierrez

PID_00188945

Índex

Introducció	5
Objectius	7
1. Mètode d'integració proporcional	9
1.1. Regles de funcionament	10
1.2. Desenvolupament del procés de consolidació	11
1.2.1. L'eliminació I-PN en el cas del mètode d'integració proporcional	11
1.2.2. Les eliminacions per operacions internes en el cas del mètode d'integració proporcional	18
2. El procediment de posada en equivalència	24
2.1. Primera aplicació del procediment de posada en equivalència ..	26
2.2. El procediment de posada en equivalència en consolidacions posteriors	29
2.2.1. La valoració de la participació	29
2.2.2. Les eliminacions per operacions internes	39
3. Casos resolts	45
3.1. Cas 1. Mètode d'integració proporcional	45
3.2. Cas 2. Posada en equivalència	50
Resum	69

Introducció

En els mòduls "Mètode d'integració global I" i "Mètode d'integració global II" s'ha estudiat el mètode d'integració global que és utilitzat per a consolidar les societats que formen el grup (dominant i dependent).

Les normes de consolidació, a més del mètode d'integració global, incorporen dos sistemes addicionals de consolidació. Aquests són el **mètode d'integració proporcional** i el **procediment de posada en equivalència (PPE)**, o també denominat *mètode de la participació*. Aquest mòdul està dedicat a l'estudi d'aquests dos sistemes per a fer la consolidació.

El mètode d'integració proporcional es pot aplicar a les societats multigrup. Es tracta d'un mètode opcional. En cas que no s'hi apliqui aquest mètode, aquestes societats s'han d'incloure en els comptes consolidats aplicant-hi el procediment de posada en equivalència.

En aquest mòdul aprendrem a integrar partides de balanç i compte de resultats d'una societat multigrup sobre la base del percentatge de participació que té qualsevol societat del grup. També analitzarem les eliminacions per operacions internes en funció del percentatge de participació.

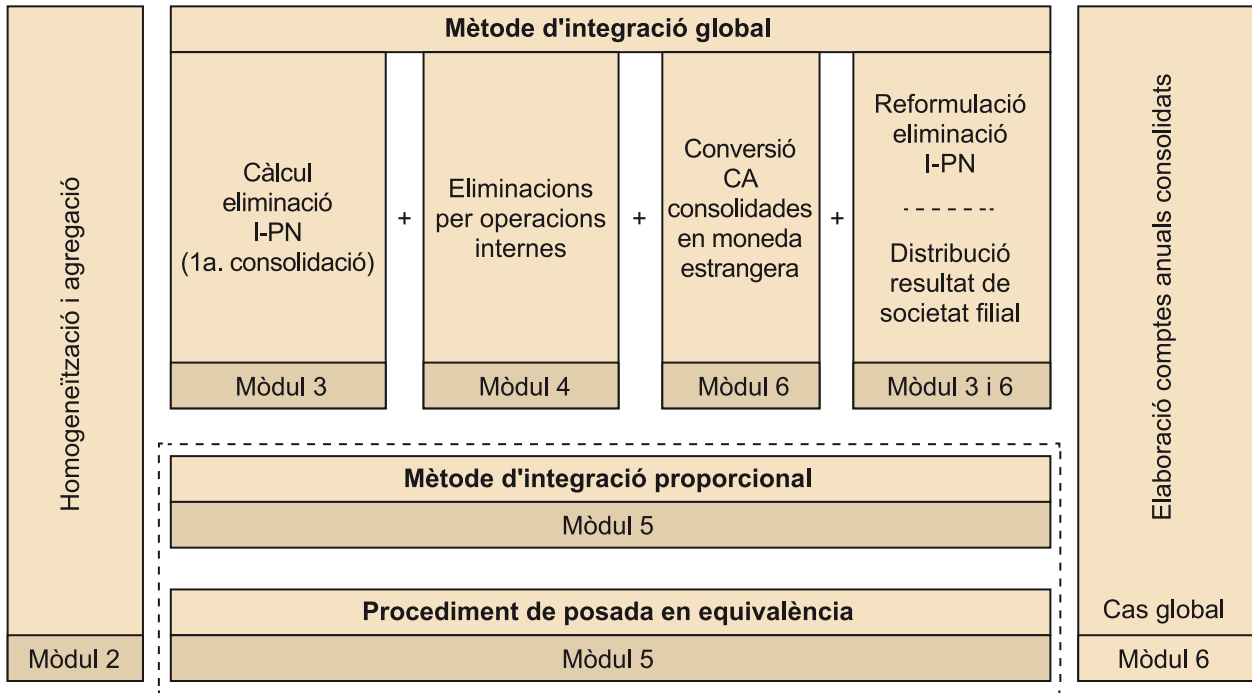
El mètode d'integració proporcional també ens servirà per a recordar el càlcul del fons de comerç, la diferència negativa de consolidació o les reserves en societats consolidades.

El procediment de posada en equivalència, o mètode de la participació, s'aplica en la preparació dels comptes consolidats a les inversions en empreses associades i a les societats multigrup quan no s'hi apliqui el mètode d'integració proporcional.

Aprendrem a valorar la participació posada en equivalència en el moment de la inversió inicial i en consolidacions posteriors. També analitzarem les eliminacions i els ajustos que s'han de fer per operacions internes quan s'aplica el procediment esmentat.

La teoria del mòdul s'acompanya en tot moment d'exemples explicatius i al final trobareu casos resolts que us ajudaran a consolidar els coneixements adquirits al llarg del mòdul.

Procés de la consolidació

Etapas del procés de la consolidació

Diagrama del procés de la consolidació. La línia discontinua representa l'etapa que es treballa en aquest mòdul.

Objectius

Els objectius concrets d'aprenentatge del mòdul són:

- 1.** Conèixer en què consisteix el mètode d'integració proporcional i en quins casos s'aplica.
- 2.** Aprendre com s'aplica el mètode d'integració proporcional.
- 3.** Conèixer en què consisteix el procediment de posada en equivalència i en quins casos s'aplica.
- 4.** Aprendre com es calcula la valoració de la participació posada en equivalència en la data de l'adquisició de la participació.
- 5.** Aprendre com es determina la valoració de la participació posada en equivalència en consolidacions posteriors.

1. Mètode d'integració proporcional

El mètode d'integració proporcional és el que s'utilitza per a les societats multigrup (opcionalment, ja que les societats multigrup també poden, segons el criteri de la societat dominant, consolidar mitjançant el mètode de posada en equivalència o mètode de la participació).

El **mètode d'integració proporcional** consisteix en l'agregació, als actius i passius de la societat dominant i als ingressos i despeses de la societat dominant, dels actius, passius, ingressos i despeses d'aquesta societat multigrup, en la proporció que es correspongui al percentatge de capital que aquesta societat dominant tingui sobre la societat multigrup.

El mètode d'integració proporcional és molt similar al mètode d'integració global, ja que passa per les mateixes fases d'homogeneïtzació, agregació i eliminacions. La diferència fonamental és que, en el cas de la integració proporcional, l'agregació es fa únicament pel percentatge de capital que té la societat dominant i, per tant, les eliminacions s'han de fer també per aquest percentatge. Si recordem el procés de consolidació mitjançant el mètode d'integració global, tant l'agregació com les eliminacions s'efectuaven pel 100%.

Balanç societat dominant (E)

A	PN
	P

Balanç societat multigrup (M)

A	PN
	P

Balanç consolidat (E-M)

Actiu (E) (excepte participació) + 30% actiu M	PN (E)
	Passiu (E) + 30% passiu (M)

Mètode d'integració proporcional per a una societat dominant que té el 30% del capital de la societat multigrup (M)

Vegeu també

Els conceptes de *societat associada* i *societat multigrup* i els mètodes aplicables a cadascuna s'expliquen en el mòdul "Introducció i conceptes fonamentals".

Recordatori

Cal recordar, com s'ha dit ja en mòduls anteriors, que el fet que hi hagi una societat multigrup no crea grup per si mateix. És a dir, perquè hi hagi un grup hi ha d'haver una societat dominant i com a mínim una societat dependent, i a partir d'això inclourem les societats associades o multigrup. En aquest esquema només hem inclòs una societat multigrup amb l'ànim que sigui més intuïtiu.

Si la societat dominant opta pel mètode d'integració proporcional per a les seves societats multigrup, l'haurà d'utilitzar en la consolidació de totes les seves societats multigrup. És a dir, la normativa de consolidació no permet l'aplicació de mètodes diferents de consolidació per a societats amb la mateixa categoria, tal com recull l'article 10 d'aquesta normativa.

El mètode d'integració proporcional no té tanta rellevància com els altres dos mètodes proposats per la normativa, atès que totes les societats es podrien consolidar sense tenir en compte aquest mètode, ja que la normativa permet que les societats multigrup puguin consolidar també mitjançant el procediment de posada en equivalència. Encara així, és freqüent trobar aquest mètode en les societats multigrup dels grups espanyols. El seu principal avantatge és que ens mostra el volum d'actius i passius gestionats pel grup procedents de la societat multigrup.

És important recordar que l'existència d'una societat multigrup no és suficient perquè puguem parlar de grup. És a dir, el fet que una societat participi en una altra, per exemple en un 30%, i a més la gestioni juntament amb una altra o altres societats del grup o alienes al grup, no dóna lloc a l'existència de grup i, per tant, a la presentació de comptes anuals consolidats. Perquè puguem parlar de grup a l'efecte comptable i de presentació de comptes consolidats hi ha d'haver com a mínim una societat dominant i una societat dependent (és a dir, existència de control), i serà a partir d'aquest moment en què podrem considerar, si escau, la integració de societats multigrup en el perímetre de la consolidació.

1.1. Regles de funcionament

El funcionament del mètode d'integració proporcional passa per les fases que s'han vist per al mètode d'integració global, és a dir:

- 1) El procés d'homogeneïtzació
- 2) El procés d'agregació
- 3) El procés d'eliminació

En el cas de l'**homogeneïtzació**, és necessari dur-la a terme per les mateixes raons que s'han exposat per al mètode d'integració global. És a dir, no és possible agregar informació financera d'empreses que estan vinculades entre si, que no han estat homogeneïtzades prèviament en el pla temporal, valoratiu, d'operacions internes i d'estructura i presentació.

El procés d'**agregació** es farà en els mateixos termes que els explicats per al mètode d'integració global, amb una diferència fonamental: que **en el mètode d'integració proporcional només s'agrega el percentatge de capital que la**

Vegeu també

En el mòdul "El procés de la consolidació" s'ha explicat convenientment cadascun dels tipus d'homogeneïtzació i n'hi trobareu diversos exemples.

societat dominant té sobre la societat multigrup. És a dir, si la societat dominant (o qualsevol societat del grup) té un 30% d'aquesta societat multigrup, només agregarem el 30% dels seus actius, passius, ingressos i despeses.

Aquesta agregació només pel percentatge té una conseqüència molt important que haurem de tenir en compte, i és que en el cas del mètode d'integració proporcional la participació dels socis externs no s'hi reflecteix.

En el mètode d'integració proporcional la participació dels socis externs no s'ha integrat i, per tant, no queda reflectida en la informació consolidada.

En el procés d'**eliminacions**, els ajustos que ens podem trobar en el cas de la integració de les societats multigrup també són els mateixos que en el cas de les societats dependents i, per tant, ens podem trobar que aquesta societat multigrup hagi intervingut en operacions internes de vendes d'immobilitzat o existències, prestacions de serveis tecnològics, financers o d'assistència, que ens obliguin a fer les eliminacions en termes semblats als del mètode d'integració global que s'han vist en el mòdul "Mètode d'integració global II". No obstant això, la gran diferència tornarà de nou a ser que, com que només s'ha agregat el percentatge de la societat corresponent a la participació en el capital, les eliminacions únicament es poden fer per aquest percentatge agregat.

Quant a l'eliminació inversió - patrimoni net, de nou és l'eliminació per excel·lència en el cas del mètode d'integració proporcional, i els passos que s'han de seguir són molt similars als que ja hem vist en el mòdul "Mètode d'integració global I".

1.2. Desenvolupament del procés de consolidació

Ara estudiarem com serien les eliminacions en el cas del mètode d'integració proporcional.

I començarem per l'eliminació inversió - patrimoni net (eliminació I-PN), seguint el mateix ordre utilitzat per a la integració global.

1.2.1. L'eliminació I-PN en el cas del mètode d'integració proporcional

En l'eliminació I-PN, seguirem els mateixos passos que els que s'han seguit en el mètode d'integració global i, per tant, el primer que farem serà calcular la diferència de primera consolidació. A partir d'això ja podrem plantejar l'eliminació tenint en compte que la participació en els socis externs no s'ha integrat i, per tant, no queda reflectida en el balanç consolidat.

Vegeu també

El desenvolupament íntegre del procés i registre de l'eliminació inversió - patrimoni net en el cas del mètode d'integració global el podeu veure en el mòdul "Mètode d'integració global I".

Vegem un primer exemple senzill d'eliminació I-PN. En aquest primer exemple considerarem una **consolidació inicial**, és a dir, que té lloc en la data d'adquisició o de presa de control.

Exemple de càlcul de diferència de primera consolidació i eliminació I-PN amb diferència positiva de consolidació en el mètode d'integració proporcional

Un grup facilita la informació següent:

- La societat dominant A té el 30% de les accions de la societat B.
- Data d'adquisició: 01.01.X1.
- Preu d'adquisició de la participació: 28.000 u. m.
- Patrimoni net de la dependent en el moment de l'adquisició:
 - Capital: 50.000 u. m.
 - Reserves: 30.000 u. m.
- El valor comptable de tots els actius i passius de B coincideix amb el valor de mercat.
- La societat dominant del grup decideix consolidar les seves societats multigrup pel mètode d'integració proporcional.

El primer que fem és calcular la diferència de primera consolidació:

	Import
Valor comptable de la participació en B	28.000
– Part proporcional de PN 30% de (50.000 + 30.000)	–24.000
Fons de comerç	4.000

Com podeu veure, per a calcular aquesta diferència no ha estat necessari fer cap ajust en la valoració dels elements patrimonials de B, ja que el valor comptable coincideix amb el valor de mercat. Per tant, el patrimoni net de la societat dependent no ha estat objecte de cap ajust.

Per tant, com que hem pagat 28.000 u. m. per una participació que té un valor de 24.000 u. m. (ja a valor raonable), el que es genera és una diferència positiva de consolidació (hem pagat un preu superior al valor de l'empresa). Estem reconeixent un sobrevalor en aquesta empresa i, per tant, aquesta diferència positiva la denominarem **fons de comerç de consolidació** (rep el mateix nom que en el mètode d'integració global).

I, per tant, l'eliminació I-PN seria:

Balanz		D	H
	Capital	15.000	
	Reserves	9.000	
	Fons de comerç	4.000	
	Inversió en B		28.000

Nota:

- Capital = 15.000 (50.000 × 0,3)
- Reserves = 9.000 (30.000 × 0,3)
- Fixeu-vos que, com fèiem en el mètode d'integració global, eliminem, d'una banda, la inversió de capital de la societat dominant i, de l'altra, el patrimoni net de la societat multigrup, però en aquest cas hem eliminat només la proporció corresponent, en el nostre exemple el 30%.
- És important entendre que el càlcul de la diferència de consolidació es fa exactament igual que en integració global, ja que sempre és la diferència entre el valor de la participació i la part proporcional del patrimoni net de la participada, però en canvi l'eliminació I-PN ja no la faríem igual pels motius comentats en el paràgraf anterior.

En el cas del mètode d'integració proporcional, el fons de comerç de consolidació tampoc no s'amortitza i, en tot cas, s'ha d'estimar si s'ha deteriorat (si ha perdut valor) des que es va reconèixer en la data d'adquisició.

Vegem que passaria ara en el mètode d'integració proporcional quan el **preu que paguem per una participació en una societat multigrup és inferior al seu valor comptable**.

Exemple de càlcul de diferència de primera consolidació i eliminació I-PN amb diferència negativa en el mètode d'integració proporcional

Un grup facilita la informació següent:

- La societat dominant A té el 30% de les accions de la societat B.
- Data d'adquisició: 01.01.X1.
- Preu d'adquisició de la participació: 22.000 u. m.
- Patrimoni net de la dependent en el moment de l'adquisició:
 - Capital: 50.000 u. m.
 - Reserves: 30.000 u. m.
- El valor comptable de tots els actius i passius de B coincideix amb el valor de mercat.
- La societat dominant del grup decideix consolidar les seves societats multigrup pel mètode d'integració proporcional.

El primer que fem és calcular la diferència de primera consolidació:

	Import
Valor comptable de la participació en B	22.000
– Part proporcional de PN 30% de (50.000 + 30.000)	–24.000
Diferència negativa de consolidació	–2.000

Com podeu veure, per a calcular aquesta diferència no ha estat necessari fer cap ajust en la valoració dels elements patrimonials de B, ja que el valor comptable coincideix amb el valor de mercat. Per tant, el patrimoni net de la societat dependent no ha estat objecte de cap ajust.

Per tant, com que hem pagat 22.000 u. m. per una participació que té un valor de 24.000 u. m. (ja a valor raonable), el que es genera és una diferència negativa de consolidació

(hem pagat un preu inferior al valor de l'empresa). Com que hem pagat de menys, vol dir que hem generat un benefici que la normativa de consolidació, en l'article 26, ens diu que haurem de reconèixer com a ingrés.

I, per tant, l'eliminació I-PN seria:

		D	H
Balanç	Capital	15.000	
	Reserves	9.000	
	PiG		2.000
	Inversió en B		22.000

		D	H
PiG	PiG	2.000	
	Diferència negativa de consolidació		2.000

Nota:

- Fixeu-vos que, respecte de l'exemple anterior, hi trobem una diferència fonamental. En aquest cas, com que ens trobem amb una diferència negativa, la normativa ens permet reflectir-la com un ingrés. Per tant, el resultat del grup es veu incrementat en 2.000. Aquest resultat es reflecteix per partida doble, en un primer moment en el balanç i a continuació en el compte de resultats.
- És important entendre que, en tots dos casos, estem incrementant el resultat en 2.000. Però, com sabeu, el resultat de les empreses figura tant en el balanç com en el compte de resultats i, per tant, si ho modifiquem en un l'hem de modificar en l'altre. En l'ajust de balanç abonem en el compte de PiG (129) un import de 2.000 i en el compte de resultats incrementem el benefici també en 2.000.

Vegeu també

El càlcul de diferència amb diferència negativa es desenvolupa en el mòdul "Mètode d'integració global I".

Vegem ara que passaria en cas que **trobem diferències entre el valor comptable i el valor de mercat d'algun dels elements patrimonials de la societat multigrup.**

Exemple de càlcul de diferència de primera consolidació i eliminació I-PN quan hi ha diferències de valoració en la societat multigrup

Un grup facilita la informació següent:

- La societat M ha adquirit el 30% de les accions de F per 300 u. m.
- La societat dominant del grup decideix consolidar les seves societats multigrup pel mètode d'integració proporcional.
- El patrimoni net de F en el moment de l'adquisició és compost per un capital de 300 u. m. i unes reserves de 500 u. m. L'entitat F té un immoble en el seu actiu. En el moment de la incorporació de la societat al grup, aquest actiu estava comptabilitzat per 200 u. m. i el seu valor de mercat era de 250 u. m.
- Tipus impositiu del 30%.

El primer que farem, igual que en l'exemple anterior, és calcular la diferència de primera consolidació per a poder fer l'eliminació I-PN:

	Import
Valor comptable de la participació en F	300
– Part proporcional de PN ajustat 30% de (300 + 500 + 50)	–255
Fons de comerç	45

L'ajust de 50 u. m. correspon a l'actualització de valor immoble.

I, per tant, l'eliminació I-PN seria:

Balanz		D	H
	Capital (F)	90	
	Reserves (F)	150	
	Edifici (F)	15	
	Fons de comerç	45	
	Inversió en A		300

En l'eliminació I-PN hem reflectit un ajust positiu en l'edifici per 50 u. m., que reflecteix l'actualització del seu valor per a posar-lo a valor de mercat. Ara bé, aquesta revaloració ha de reflectir l'efecte impositiu corresponent. És a dir, si l'edifici té un valor superior, ara de 50 u. m., s'ha de reflectir un efecte impositiu pel "futur valor més alt del benefici d'una possible venda". De manera que, a més de l'eliminació I-PN, hem d'elaborar l'ajust següent:

Balanz		D	H
	Fons de comerç	4,5	
	Passiu per impost diferit (479)		4,5

L'import de l'ajust és de 4,5, ja que és el 30% (tipus impositiu) de 15 u. m.

Seguint amb la consolidació en el moment inicial, en cas que la societat multigrup presenti en el seu balanç subvencions o ajustos per canvi de valor, aquestes partides s'han de considerar com a part del patrimoni net i, per tant, s'han d'eliminar en el procés de la consolidació, encara que, de nou, per la part proporcional que la societat dominant tingui en aquesta societat multigrup. Vegem-ne un exemple.

Exemple de càlcul d'eliminació I-PN considerant la presència tant de subvencions com d'ajustos per canvi de valor en el balanç de la societat multigrup en el moment de la consolidació

La societat D ha adquirit el 30% de les accions de A per 400 u. m.

El patrimoni net de A en el moment de l'adquisició és compost pel següent:

- Un capital de 300 u. m.
- Unes reserves de 550 u. m.

- Una subvenció no reintegrable (compte 130) per un import de 105 u. m. (neta d'impostos).
- Un ajust positiu per variació de valor (compte 133) per un import de 175 u. m. (neta d'impostos). (Aquest compte està vinculat a una variació positiva de valor en uns actius financers classificats en la categoria de disponible per a la venda.)

En tots els actius el valor comptable coincideix amb el valor de mercat i la societat dominant del grup decideix consolidar les seves societats multigrup pel mètode d'integració proporcional.

El primer que fem és calcular la diferència de primera consolidació:

	Import
Valor comptable de la participació en A	400
– Part proporcional de PN 30% de (300 + 550 + 105 + 175)	–339
Fons de comerç	61

El PN no ha estat objecte d'ajust, ja que el valor comptable de tots els actius i passius de la societat adquirida coincideix amb el valor de mercat.

I, per tant, l'eliminació I-PN seria:

		D	H
Balanç	Capital (A)	90	
	Reserves (A)	165	
	Subvencions (A)	31,5	
	Ajust per canvi de valor (A)	52,5	
	Fons de comerç	61	
	Inversió en A		400

És important tenir en compte que el cas que hem plantejat correspon a una eliminació I-PN, en què tant les subvencions com els ajustos per canvi de valor ja figuraven en el balanç de la societat dependent en el moment de dur a terme la consolidació.

Si considerem el cas de les **eliminacions I-PN en consolidacions posteriors**, també trobem que els passos que s'han de seguir són els que hem vist per al mètode d'integració global. Ens apareixerà la partida de "Reserves en societats consolidades", en aquest cas per integració proporcional, que adquirirà el mateix sentit que les ja vistes i, per tant, podem dir que:

Reserves en societats consolidades (RSC) = variació de reserves des de la data d'adquisició × percentatge de domini.

En aquest cas no tindrem part de reserves atribuïbles als socis externs, ja que no hem agregat la part de la societat multigrup que tenen ells i, per tant, la seva participació no hi queda reflectida.

Vegem un exemple d'eliminació I-PN en consolidacions posteriors.

Exemple d'eliminació I-PN en consolidació posterior amb RSC en el cas d'integració proporcional

Un grup facilita la informació següent:

- La societat dominant A té el 25% de les accions de la societat B.
- Data d'adquisició: 01.01.X1.
- Preu d'adquisició de la participació: 25.000 u. m.
- Patrimoni net de la dependent en el moment de l'adquisició:
 - Capital: 50.000 u. m.
 - Reserves: 30.000 u. m.
- El valor comptable de tots els actius i passius de B coincideix amb el valor de mercat.
- La societat dominant del grup decideix consolidar les seves societats multigrup pel mètode d'integració proporcional.

Calculem la diferència de primera consolidació:

	Import
Valor comptable de la participació en A	25.000
– Part proporcional de PN 25% de (50.000 + 30.000)	–20.000
Fons de comerç	5.000

En el moment de la consolidació inicial es va efectuar l'eliminació I-PN següent:

Balanç		D	H
	Capital	12.500	
	Reserves	7.500	
	Fons de comerç	5.000	
	Inversió en B		25.000

Tres anys després (01.01.X4) el patrimoni net de la societat B és de 90.000 u. m., les reserves pugen a 40.000 u. m. i el capital no s'ha modificat.

En aquest supòsit l'increment de reserves de 10.000 u. m. s'ha d'atribuir al grup pel 25% corresponent. Per tant, a "Reserves en societats consolidades":

$$25\% \text{ de } 10.000 = 2.500 \text{ u. m.}$$

I l'eliminació I-PN tres anys després seria:

		D	H
Balanç	Capital	12.500	
	Reserves	10.000	
	Fons de comerç	5.000	
	Inversió en B		25.000
	Reserves en societats consolidades (RSC)		2.500

Nota:

- Recordeu que en la consolidació posterior ha de figurar el fons de comerç originat en la primera consolidació, excepte en cas que s'hagi deteriorat. Així mateix, tingueu en compte que la partida "Socis externs" no hi apareix reflectida.
- Part atribuïble de la variació de reserves: 25% de 10.000 = 2.500 u. m.

1.2.2. Les eliminacions per operacions internes en el cas del mètode d'integració proporcional

Si la societat multigrup ha intervingut en operacions internes fetes entre les societats que formen part del perímetre de consolidació, també hem d'ajustar els possibles resultats que s'hagin pogut produir (si es tracta d'operacions internes amb resultat) o eliminar els saldos deutors i creditors amb les empreses del grup, si és el cas.

Seguint el que hem exposat en el mòdul "Mètode d'integració global II", sobre eliminacions per operacions internes, explicarem alguns exemples d'operacions amb societats multigrup per veure com hauríem de tractar aquests ajustos. En primer lloc, ens ocuparem de les existències; a continuació, veurem què passa amb l'immobilitzat no amortitzable i, finalment, abordarem els préstecs.

Exemple d'eliminacions per operacions internes d'existències en el cas de societats multigrup que consoliden per integració proporcional

Les societats A i B formen un grup subjecte a consolidació de comptes des de l'1 de gener de l'any X1, en què A va adquirir el 80% del capital i dels drets de vot de B. Al seu torn, A ha adquirit el 30% de les accions de la societat C i la gestiona juntament amb altres societats alienes al grup, amb la qual cosa es considera societat multigrup.

Durant els exercicis X1 i X2 han tingut lloc les operacions internes d'existències següents entre les societats A i C: la societat A ven a la societat C existències per un import de 360 u. m., amb un benefici de 40 u. m. C no ha venut aquestes existències; per tant, tant amb data 31.12.X1 com 31.12.X2 aquestes existències romanen als magatzems de C.

En el moment de fer la **consolidació de l'exercici X1**, hem d'eliminar el resultat que s'ha produït en la societat A fruit d'aquesta venda d'existències, ja que es considera una venda interna. Per tant, les eliminacions que s'han de fer són:

- 1) En el balanç:

Balanz		D	H
	PiG (A)	12	
Existències			12

Balanz		D	H
	(474) Actiu per impost diferit	3,6	
PiG (A)			3,6

Nota:

- Els ajustos que es fan en el balanç corresponen, d'una banda, a la correcció a la baixa (eliminació) del benefici obtingut per A, ja que es tracta d'una operació interna. El benefici de A ha estat de 40, però cal recordar que la societat A només ha integrat el 30% de C i, per tant, només ens correspon eliminar el 30% del resultat de A, que són els 12 que figuren en l'ajust que es planteja.
- Addicionalment, i com ja vam veure en el mòdul "Mètode d'integració global II", hem de plantejar l'ajust corresponent per impost diferit per 3,6, que és el 30% (tipus impositiu de referència) dels 12 que hem corregit en el benefici de A. És a dir, si nosaltres "traiem" 12 de benefici del grup, també hem de reconèixer aquest "menys impost" que queda reflectit com un actiu per impost diferit, en l'actiu del balanç consolidat.

Vegeu també

L'ajust per impost diferit corresponent a les eliminacions per operacions internes s'ha explicat en el mòdul "Mètode d'integració global II".

2) En pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Variació d'existències	12	
PiG (A)			12

PiG		D	H
	PiG (A)	3,6	
(630) Impost sobre beneficis			3,6

PiG		D	H
	Vendes	108	
Compres			108

Nota:

- Com havíem vist en el cas de la integració global, quan fem ajustos que afecten el resultat (PiG), hem d'ajustar aquest resultat tant en el balanç com en el compte de resultats. Per això, els dos ajustos primers de pèrdues i guanys fan això precisament: ajustar el resultat en el compte de resultats. El primer corregeix a la baixa (elimina) el benefici obtingut per A, en la seva part proporcional, i en el compte de resultats. I el segon reflecteix l'efecte impositiu corresponent per 3,6.

Vegeu també

En el mòdul "Mètode d'integració global II" es desenvolupa aquesta idea amb més profunditat.

- Addicionalment, hem d'ajustar les vendes i les compres, ja que es consideren internes i, per tant, no han de figurar en la xifra agregada consolidada de vendes ni de compres. Però, de nou, l'eliminació es fa per la proporció (30% de 360 són 108).
- L'any X2 les existències no s'han venut, i per tant hem de tornar a ajustar el resultat. Cal recordar, com en el cas d'integració global, que nosaltres sempre consolidem com si fos la primera vegada que ho fem, és a dir, el raonament de "ja el vam eliminar l'any passat" no ens serveix en el procés de la consolidació, ja que el grup no existeix com a figura jurídica o legal i, per tant, no té una comptabilitat pròpia ni un cicle comptable que es tanqui al final de l'any i es torni a obrir. Aquesta idea ja s'ha desenvolupat àmpliament en mòduls anteriors.

L'ajust que s'ha de fer el 31.12 X2 és, per tant, en el balanç:

Balanç		D	H
Balanç	Reserves (A)	12	
	Existències		12

Balanç		D	H
Balanç	(474) Actiu per impost diferit	3,6	
	Reserves (A)		3,6

Nota:

- En el balanç eliminem el resultat obtingut per A, però ara l'eliminem de les reserves, ja que aquest resultat la societat A el va obtenir en l'exercici anterior i, per tant, ara es troba en reserves.
- En aquest cas no farem ajust en el compte de resultats, ja que el resultat no s'ha vist modificat per aquest ajust. De la mateixa manera, tampoc no eliminarem les compres i les vendes, ja que aquest any no en tenim. Cal recordar que, quan hem afegit en aquest exercici X2 els ingressos i les despeses de la societat multigrup C als de la societat A, les compres i les vendes d'aquesta operació que va tenir lloc l'any X1 ja no hi són.

Vegem ara un exemple d'immobilitzat **no amortitzable** en el cas de les societats multigrup.

Exemple d'eliminacions per operacions internes d'immobilitzat no amortitzable en el cas de societats multigrup que consoliden per integració proporcional

Les societats A i B formen un grup subjecte a consolidació de comptes des de l'1 de gener de l'any X1, en què A va adquirir el 80% del capital i dels drets de vot de B. Al seu torn, A ha adquirit el 30% de les accions de la societat C i la gestiona juntament amb altres societats alienes al grup, amb la qual cosa es considera societat multigrup.

Durant els exercicis X1 i X2 han tingut lloc les operacions internes d'immobilitzat següents entre les societats A i C: la societat A ven a la societat C a començaments de l'exercici X1 dos terrenys per un import de 60.000 u. m. cadascun, amb un benefici de 10.000 u. m. per terreny. En el mateix exercici X1 la societat C ven un dels terrenys a tercers aliens al grup per 75.000 u. m. Amb data 31.12.X2 el segon dels terrenys no ha estat venut i roman en el balanç de la societat C.

En el moment de fer la **consolidació de l'exercici X1** hem d'eliminar el resultat que s'ha produït en la societat A fruit d'aquesta venda d'immobilitzat, ja que es considera una venda interna. Per tant, les eliminacions que s'han de fer són:

1) En el balanç:

Balanç		D	H
Balanç	PiG (A)	3.000	
	Terreny		3.000

Balanç		D	H
Balanç	(474) Actiu per impost diferit	900	
	PiG (A)		900

Nota:

- Amb una metodologia molt semblant a la que hem vist abans per al cas de les eliminacions d'existències, en el balanç eliminem el benefici comptabilitzat per A i que no s'ha realitzat a l'efecte de la consolidació.
- El benefici total obtingut per A en aquesta operació interna ha estat de 20.000 u. m. (10.000 u. m. per cada terreny venut a C). No obstant això, un dels terrenys ja ha estat venut per A a tercers aliens al grup en el mateix exercici X1, cosa que implica que a l'efecte de la consolidació de comptes aquest benefici no s'ha d'eliminar, perquè "ja s'ha realitzat" en haver estat venut a tercers, independentment del preu al qual s'hagi venut.

És important recordar que en cas que la societat compradora vengui aquest actiu a tercers aliens al grup en el mateix exercici en què es va fer la transacció interna, el resultat generat per aquesta transacció ja no s'ha d'eliminar, ja que, una vegada l'actiu surt del grup, el benefici o la pèrdua que es genera en l'operació interna es considera realitzat.

Dels 10.000 u. m. restants calculem el 30% (3.000) i serà aquest el benefici que ajustarem. I reflectim també l'efecte impositiu corresponent que, en aquest cas, resulta en el reconeixement d'un actiu per impost diferit per 900 (suposant sempre un tipus impositiu del 30%).

2) En pèrdues i guanys:

PiG		D	H
PiG	Benefici procedent de la venda d'immobilitzat	3.000	
	PiG (A)		3.000

PiG		D	H
PiG	PiG (A)	900	
	(630) Impost sobre beneficis		900

Nota: en el cas de les eliminacions per operacions internes d'immobilitzat, tant en integració global com en integració proporcional, no eliminem les compres i les vendes, ja que la comptabilització d'una compra i venda d'immobilitzat s'efectua utilitzant directament el compte d'actiu i no els comptes de compres i vendes (mètode administratiu o mètode de l'inventari permanent).

Pel que fa a les **eliminacions corresponents a la consolidació amb data 31.12 X2**, són les següents en el balanç:

Balanz		D	H
	Reserves (A)	3.000	
Terreny			3.000

Balanz		D	H
	(474) Actiu per impost diferit	900	
Reserves (A)			900

Nota: en aquest cas no farem ajust en el compte de resultats, ja que el resultat no s'ha vist modificat per aquest ajust.

I, com a últim exemple d'eliminacions per operacions internes en el cas d'una societat multigrup, vegem què passaria si en un préstec entre societats del grup intervé una societat multigrup.

Exemple d'eliminacions per operacions internes de serveis financers en el cas de les societats multigrup

Les societats A i B formen un grup subjecte a consolidació de comptes des de l'1 de gener de l'any X1, en què A va adquirir el 80% del capital i dels drets de vot de B. Al seu torn, A ha adquirit el 30% de les accions de la societat C i la gestiona juntament amb altres societats alienes al grup, amb la qual cosa es considera societat multigrup.

L'1 de gener de l'any X1, la societat A concedeix un préstec de 20.000 u. m. a C. Aquest préstec merita un tipus d'interès anual del 5% pagador per trimestres (al final de cada trimestre). El capital no es comença a amortitzar fins a l'1 de gener de X3.

Per a la consolidació el 31.12.X1, els ajustos que hem de fer són els següents:

1) En el balanç:

Balanz		D	H
	Creditors, empreses del grup	6.000	
Deutors, empreses del grup			6.000

Nota:

- Eliminem els saldos que té cada empresa en balanç del préstec, però només per la proporció corresponent al percentatge de capital (20.000 u. m. × 30%).
- Fixeu-vos que no hem afectat el resultat del grup i, per tant, no fem cap ajust per efecte impositiu.

2) En pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Ingressos per interessos	300	
Despeses per interessos			300

Vegeu també

En el mòdul "Mètode d'integració global I" s'ha explicat el perquè de l'ajust impositiu en les eliminacions que afecten el resultat o les reserves de les societats del grup.

Vegeu també

En el mòdul "Mètode d'integració global II" s'explica per què no hem reflectit l'efecte impositiu.

Nota: eliminem els interessos meritats al llarg de tot l'any ($20.000 \times 0,05$) multiplicats pel percentatge del 30% de participació en el capital.

2. El procediment de posada en equivalència

El procediment de posada en equivalència, o també anomenat *mètode de la participació*, s'utilitza per a integrar en la consolidació les societats associades i les societats multigrup (quan no s'hi apliqui el mètode d'integració proporcional).

El **procediment de posada en equivalència** no agrega partides (balanç i compte de PiG). Consisteix bàsicament en la substitució del valor comptable de la participació que la societat dominant del grup (o una altra de dependent) té de la societat associada o de la societat multigrup, pel valor corresponent al percentatge de participació que li sigui atribuïble del patrimoni net de la societat participada.

En aquest sentit, el valor de la participació posada en equivalència (PPE) es registra inicialment al cost i s'incrementa o disminueix posteriorment per a reconèixer el percentatge que correspon a l'inversor en la variació del patrimoni net produït en l'entitat participada després de la data d'adquisició.

En relació amb l'increment de patrimoni net a què es refereix el paràgraf anterior, s'han de tenir en compte els resultats generats per la societat posada en equivalència. Aquests resultats es reconeixen (per la part proporcional de participació) des de la data en què s'adquireix la influència significativa o, en el cas de societats multigrup, el control conjunt.

Així mateix, s'ha de tenir en compte que quan a una societat se li apliqui el procediment de posada en equivalència, els comptes anuals que s'han de considerar d'aquesta societat són els seus comptes consolidats. En cas que els comptes esmentats no es formulin, a l'empara de qualsevol dels motius de dispensa, s'han de prendre els seus comptes individuals.

També s'ha de tenir en compte que la inclusió de les societats associades i multigrup en la consolidació està condicionada a l'existència d'un grup de societats. La mera existència d'una associada no implica que s'hi hagi d'aplicar el procediment de posada en equivalència.

Vegeu també

Els conceptes de societat associada i societat multigrup s'exposen en el mòdul "Introducció i conceptes fonamentals".

Balanç del grup (X+Y)		Import	Balanç associada Z		Import
Actiu			Patrimoni net		ZZZ
Inversió en associada Z.....		XX	Capital.....		
			Reservas.....		
			Altres partides de PN.....		

Balanç del grup (X+Y) + posada en equivalència de Z		Import
Actiu		
Participació posada en equivalència en Z.....		% participació x PN de Z

Procediment de posada en equivalència o mètode de la participació

Finalment s'ha de considerar l'homogeneïtzació de la informació tant valorativa com temporal. En aquest sentit, les normes de consolidació consideren:

- Si la societat participada utilitza criteris de valoració diferents dels del grup, s'hauran d'efectuar els ajustos necessaris, prèviament a la posada en equivalència, quan aquestes diferències siguin significatives i sempre que es pugui disposar de la informació necessària.
- Els comptes anuals de l'empresa participada s'han de referir a la mateixa data que els comptes anuals consolidats del grup. Quant a això, també s'hi aplica el marge de tres mesos, anteriors o posteriors, que estableix l'apartat 2 de l'article 16 de les NOFCAC.

I recordeu que l'agregació de partides, com ja s'ha esmentat anteriorment, no es du a terme en aquest procediment. El procediment de posada en equivalència o mètode de la participació es basa en la substitució del valor de la inversió pel percentatge de participació en relació amb el patrimoni net de la societat participada.

Com podeu suposar, no sempre és possible disposar d'una informació exhaustiva d'una societat associada, especialment quan aquesta resideix fora d'Espanya (i fins i tot fora de la Unió Europea) i tingui legislacions comptables diferents de l'espanyola. Per aquest motiu, en les normes de consolidació, quan es fa referència a la participació posada en equivalència, s'hi introdueix algunes vegades la frase "sempre que es pugui disposar de la informació necessària o es pugui obtenir la informació necessària".

Aquesta frase no eximeix d'integrar en el grup consolidat les societats associades o multigrup mitjançant el procediment de posada en equivalència, però sí que deixa un cert marge per a homogeneïtzacions prèvies o ajustos per operacions entre empreses, en què hi hagi dificultat d'obtenir informació per a la realització.

2.1. Primera aplicació del procediment de posada en equivalència

El primer pas que s'ha de fer quan s'adquireix una participació en una societat associada o multigrup (a la qual s'apliqui aquest mètode) és calcular el valor que, segons el procediment de posada en equivalència, s'atorgarà en els comptes consolidats a la participació en la societat associada o multigrup.

Les normes de consolidació estableixen que, quan s'apliqui per primera vegada el procediment de posada en equivalència, la participació es valora en el balanç consolidat per l'import que el percentatge d'inversió representi sobre el patrimoni net de la societat participada, una vegada tinguts en compte els valors raonables dels actius i passius de la societat associada.

Una vegada s'hagi determinat la valoració de la participació, aquesta ha de figurar en el balanç consolidat sota la denominació de "Participacions posades en equivalència".

Després del càlcul de la valoració de la PPE, podem trobar dues situacions:

1) Que hi hagi una **diferència positiva** entre l'import al qual estava comptabilitzada la inversió en els comptes anuals individuals i el valor calculat segons el que hem esmentat en el paràgraf anterior.

Cost de la inversió (segons comptes individuals) > valor obtingut de la PPE.

2) El supòsit excepcional que resulti una diferència negativa entre l'import al qual estava comptabilitzada la inversió en els comptes anuals individuals i el valor calculat segons el que hem esmentat en el paràgraf anterior.

Cost de la inversió (segons comptes individuals) < valor obtingut de la PPE.

En el cas d'una diferència positiva, el fons de comerç posat de manifest s'ha d'incloure en l'import en llibres de la inversió recollit en la partida "Participacions posades en equivalència" i se n'ha d'informar en la memòria. És a dir, el fons de comerç no apareixerà com a tal en el balanç consolidat, sinó que s'integra en la partida corresponent a la PPE.

Exemple de diferència positiva. Fons de comerç

La societat X (que forma grup amb Y) té des del principi de gener de X1 el 40% de la societat Z (societat associada per tenir una influència significativa).

El cost de la inversió ha estat de 230 u. m.

El patrimoni net de la societat associada en la data de la inversió és de 400 u. m.:

- Capital: 200 u. m.
- Reserves: 200 u. m.

Es demana: calcular la diferència de primera consolidació suposant:

1) Que el valor comptable de tots els actius i passius de Z coincideix amb el seu valor de mercat.

2) Que un expert independent atribueix a la societat Z un valor de mercat d'un terreny superior al valor comptable en 50 u. m.

Vegem com hem de procedir en tots dos supòsits.

Supòsit 1)

	Import
Valor comptable de la participació en Z	230
- Part proporcional de PN de Z 40% de (200 + 200)	-160
Diferència	70

Aquesta diferència positiva correspon a un fons de comerç. No obstant això, el fons de comerç no apareixerà individualitzat en el balanç, sinó que s'ha d'incloure en l'import en llibres de la partida "Participacions posades en equivalència" i se n'ha d'informar en la memòria.

I procediríem a l'ajust de substitució següent:

Balans		D	H
	Participacions posades en equivalència	230	
Inversió en empresa associada Z			230

Supòsit 2) En aquest cas, el PN de Z ha de ser ajustat a causa de la revaloració del terreny.

	Import
Valor comptable de la participació en Z	230
- Part proporcional de PN de Z, ajustat 40% de (400 + 35)	-174
Diferència	56

El patrimoni net ha estat objecte d'un ajust de 35 u. m., que correspon a la revaloració del terreny una vegada descomptat l'efecte impositiu (30% de 50 u. m.).

La diferència obtinguda de 56 u. m. correspon a un fons de comerç. No obstant això, el fons de comerç no apareix individualitzat en el balanç, sinó que s'ha d'incloure en l'import en llibres de la partida "Participacions posades en equivalència" i se n'ha d'informar en la memòria.

I procediríem a l'ajust de substitució següent:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	230	
Inversió en empresa associada Z			230

Nota:

- Observeu que la solució de l'ajust és igual en el supòsit 1 que en el supòsit 2. No obstant això, el fons de comerç és diferent.
- En el supòsit 2, el sobrepreu pagat obeeix a una revaloració d'un terreny i al fons de comerç.

En el supòsit excepcional que la diferència sigui negativa, es reconeix en el compte de PiG consolidat com un resultat positiu en la partida "Diferència negativa de consolidació de societats posades en equivalència". No obstant això, abans de reconèixer l'ingrés s'han d'avaluar novament els imports que han donat lloc a aquesta diferència.

Vegem-ho en un exemple.

Exemple de diferència negativa de consolidació

Com en l'exemple anterior, supòsit 1, però aquesta vegada el cost de la inversió ha estat de 155 u. m.

Vegem com hem de procedir en aquest supòsit per a calcular la diferència de primera consolidació:

	Import
Valor comptable de la participació en Z	155
– Part proporcional de PN de Z 40% de 400	–160
Diferència	–5

Aquesta diferència negativa es reconeix en el compte de PiG consolidat com un resultat positiu en la partida "Diferència negativa de consolidació de societats PPE".

I procediríem en el balanç a l'ajust de substitució següent:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	160	
	Inversió en empresa associada Z		155
	PiG (X + Y)		5

En el compte de pèrdues i guanys (reconeixement del benefici):

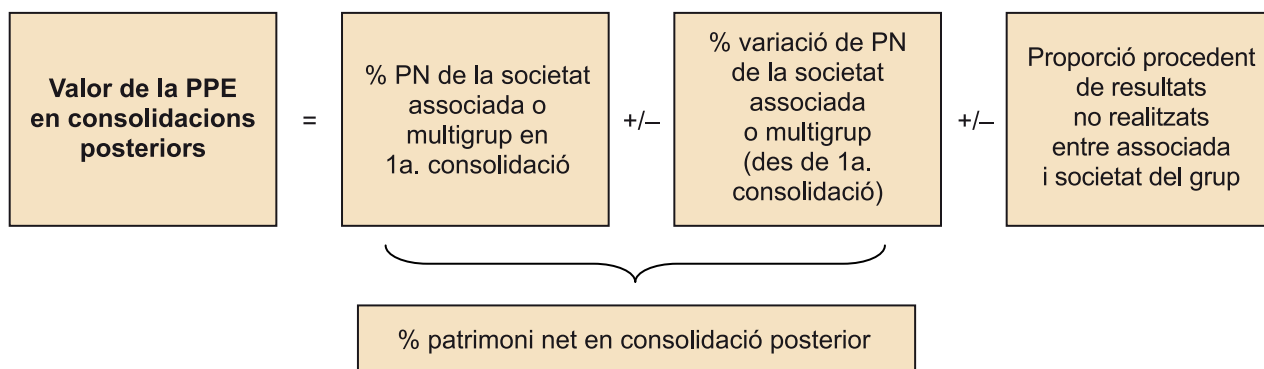
PiG		D	H
	Pèrdues i guanys (X + Y)	5	
	Diferència negativa de consolidació de societats PPE		5

2.2. El procediment de posada en equivalència en consolidacions posteriors

2.2.1. La valoració de la participació

En els exercicis següents a la primera integració de les societats posades en equivalència s'ha de fer el mateix procés de nou, tenint en compte les variacions de patrimoni net de la societat participada.

En aquest sentit, el valor comptable en el balanç consolidat de la participació en la societat es modifica, augmentant-lo o disminuint-lo, en la proporció que correspongui a les societats del grup, per les variacions experimentades en el patrimoni net de la societat participada des de la valoració inicial, una vegada eliminada la proporció procedent dels resultats no realitzats generats en transaccions entre aquesta societat i les societats associades.

Valoració posterior de la inversió de la participació posada en equivalència

Com podeu veure, la valoració de la PPE en consolidacions posteriors dependrà del patrimoni net de la societat associada en el moment de la consolidació posterior. Per a això haurem de tenir en compte el patrimoni net en el moment inicial de la inversió i les modificacions que ha tingut aquest des que es va fer la inversió.

Per tant, per a determinar la valoració de la PPE, d'una banda, hem de recordar la situació inicial del patrimoni net de la societat associada o multigrup i, de l'altra, analitzar les variacions que aquest ha tingut des de la data inicial de la inversió.

En aquest sentit, les variacions de patrimoni net poden estar ocasionades, entre altres, pels conceptes següents:

- Resultat de l'exercici actual.
- Variació de reserves per resultats d'exercicis posteriors a la data de la inversió que no s'han distribuït. És a dir, beneficis o pèrdues d'anys anteriors que figuren en el balanç com a reserves o, en cas de pèrdues, com a resultats negatius d'anys anteriors.
- Variació per altres partides de patrimoni net de la societat participada: es reconeix com a valor més alt de la PPE i la seva contrapartida serà l'epígraf o subagrupació corresponent del patrimoni net d'acord amb la seva naturalesa.

A continuació, analitzem aquest procés de valoració de la PPE en moments posteriors:

1) **En relació amb la situació inicial de procedència:** ens podem remuntar directament a la valoració que es va fer en aquesta data i fer la mateixa substitució.

Ajust de substitució en anys posteriors (la inicial):

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	Valoració inicial	
Inversió en empresa associada Z			Valoració inicial

2) **En relació amb el resultat de l'exercici obtingut per la societat participada:** originarà un augment de la PPE en relació amb la situació inicial (pel tant per cent de participació aplicat al resultat de la participada), amb impacte en el compte de PiG. En aquest compte de PiG consolidat es reconeix un resultat que ha de figurar de manera explícita sota la denominació de "Participació en beneficis (pèrdues) de societats posades en equivalència".

Exemple de resultat positiu de l'exercici en l'empresa associada

La societat A (que forma grup amb C) té el 25% de les accions de B des de l'1.1.X1. El resultat de l'exercici X1 puja a 200 u. m.

Ajust d'actualització de la PPE pel resultat obtingut per B en l'exercici X1:

$$200 \times 25\% = 50 \text{ u. m.}$$

Per tant, en la consolidació de 31 desembre de X1, s'ha de tenir en compte el resultat de la societat associada B. Es dóna lloc a un augment de la valoració de la PPE i s'ha de reconèixer el resultat de l'exercici.

En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	50	
Pèrdues i guanys (A + C)			50

En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	50	
Participació en beneficis societats PPE			50

En cas que la societat participada incorri en pèrdues, la reducció del compte representatiu de la inversió tindrà com a límit el valor comptable de la participació calculat per posada en equivalència.

Una vegada que s'hagi reduït a zero el valor de la participació, les pèrdues addicionals i el corresponent passiu es reconeixeran en la mesura que s'hagi incorregut en obligacions legals, contractuals, implícites o tàcites, o bé si el grup de societats ha efectuat pagaments en nom de la societat participada.

Si la societat participada obté guanys amb posterioritat, aquests s'han de reconèixer en comptes anuals consolidats quan assoleixi l'import de les pèrdues no reconegudes.

Tingueu en compte també que, si la societat A ha comptabilitzat una deterioració en relació amb la seva inversió en C, aquesta deterioració haurà estat objecte d'ajust (cancel·lació) a l'efecte dels comptes anuals consolidats.

Vegeu també

Els ajustos per deterioracions entre empreses s'analitzen en el mòdul "Mètode d'integració global II".

Exemple de resultat negatiu de l'exercici en l'empresa associada

La societat A (que forma grup amb C) té el 25% de les accions de B des de l'1.1.X1. El cost de la inversió va ser de 100 u. m.

En aquesta data el patrimoni net de B era de 400 u. m. (un capital de 300 u. m. i unes reserves de 100 u. m.).

El valor comptable de tots els actius i passius de la societat B coincideix amb el seu valor de mercat.

1) En la primera consolidació no va sorgir cap diferència, ja que el valor de cost de la inversió coincideix amb el 25% del patrimoni net de la societat en aquella data (25% de 400 = 100 u. m.).

2) L'any X1 la societat associada obté el resultat següent:

- **Alternativa a):** pèrdues de 300 u. m.
- **Alternativa b):** pèrdues de 460 u. m.
 - **b.1)** Sense garanties ni avals.
 - **b.2)** El grup ha incorregut en obligacions legals (avals).

Vegem quins serien els ajustos que s'han de fer per a cada alternativa.

Alternativa a): pèrdues de 300 u. m.

Ajust de substitució en anys posteriors (vinculat a la valoració inicial):

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	100	
Inversió en empresa associada B			100

Ajust pel reconeixement de la pèrdua de l'empresa associada:

$$300 \times 25\% = 75 \text{ u. m.}$$

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	75	
	Participacions posades en equivalència		75

- En el compte de pèrdues i guanys:

PIG		D	H
	Participació en pèrdues en societats PPE	75	
	Pèrdues i guanys (A + C)		75

Nota: Observeu que el valor de la PPE quedarà en el balanç consolidat per 25 u. m. (100 u. m. - 75 u. m.) i que en el compte de resultats consolidat s'ha reconegut la pèrdua de 75 u. m. (de l'exercici).

Alternativa b) Pèrdues de 460 u. m.

Aquestes pèrdues superen el valor del patrimoni net (de 400 u. m.) i, per tant, deixen el PN amb signe negatiu.

b.1) No hi ha obligacions legals per part de cap empresa del grup en relació amb les pèrdues de la societat B.

$$\text{el } 25\% \text{ de } 460 = 115 \text{ u. m.}$$

Aquest import supera el valor de la inversió inicial (de 100 u. m.). Per tant, com a límit deixarem la inversió a zero.

Ajust de substitució en anys posteriors (vinculat a la valoració inicial):

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	100	
	Inversió en empresa associada B		100

Ajust pel reconeixement de la pèrdua de l'empresa associada:

$$460 \times 25\% = 115 \text{ u. m. (límit: cost de la inversió = 100 u. m.)}$$

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	100	
	Participacions posades en equivalència		100

- En el compte de pèrdues i guanys:

		D	H
PIG	Participació en pèrdues en societats PPE	100	
	Pèrdues i guanys (A + C)		100

Nota:

- Observeu que el valor de la PPE quedarà a zero i s'han reconegut unes pèrdues per un import de 100 u. m.
- Per la diferència no reconeguda s'ha d'informar en la memòria consolidada (A + C) de la situació de la societat B (les 15 u. m.).

b.2) El grup ha incorregut en obligacions legals en relació amb les pèrdues de la societat B.

Ajust de substitució en anys posteriors (vinculat a la valoració inicial):

- En el balanç:

		D	H
Balanç	Participacions posades en equivalència	100	
	Inversió en empresa associada B		100

Ajust pel reconeixement de la pèrdua de l'empresa associada:

$$460 \times 25\% = 115 \text{ u. m. (límit: cost de la inversió = 100 u. m.)}$$

- En el balanç:

		D	H
Balanç	Pèrdues i guanys (A + C)	100	
	Participacions posades en equivalència		100

- En el compte de pèrdues i guanys:

		D	H
PIG	Participació en pèrdues en societats PPE	100	
	Pèrdues i guanys (A + C)		100

Però, en aquest cas, estem plantejant la situació que l'empresa A té obligacions contractuals en relació amb les pèrdues de B. Per tant, una vegada deixat a zero el valor de la inversió en B, s'han de reconèixer les pèrdues addicionals i el passiu vinculat:

- En el balanç:

		D	H
Balanç	Pèrdues i guanys (A + C)	15	
	Provisions per responsabilitats (14x)		15

- En el compte de pèrdues i guanys:

PIG		D	H
	Participació en pèrdues en societats PPE	15	
Pèrdues i guanys (A + C)			15

Nota:

- Observeu que el valor de la PPE quedarà a zero i s'han reconegut unes pèrdues per import de 115 u. m.
- Per la diferència entre el valor de cost de la inversió i la part de pèrdues addicionals (15 u. m.) s'ha reconegut un passiu que figurarà en el balanç consolidat. Proposem incloure aquest passiu en la partida "Provisions".

3) En relació amb la variació de reserves des de la data d'adquisició: haurem de considerar si s'han produït augments o disminucions.

En cas que l'empresa participada tingui un increment de reserves per retenció de beneficis, aquest s'haurà de reconèixer (sobre la base del tant per cent de participació) com un augment valor de la PPE, al mateix temps que es reconeix un augment de les reserves en el balanç consolidat.

Exemple d'increment de reserves

La societat A (que forma grup amb C) té el 25% de les accions de B des de l'1.1.X1. El cost de la inversió va ser de 100 u. m. En aquesta data el patrimoni net de B era de 400 u. m. (un capital de 300 u. m. i unes reserves de 100 u. m.). El valor comptable de tots els actius i passius de la societat B va coincidir amb el seu valor de mercat.

En l'exercici X1 l'entitat associada va obtenir un benefici de 200 u. m. L'any X2 ens informen que el resultat de l'any X1 de l'empresa associada B va ser distribuït per complet a reserves. En conseqüència, aquesta empresa té un augment de reserves de 200 u. m. en relació amb la data d'adquisició.

Per tant, si fem la **consolidació amb data 31 de desembre de X2**, a part de substituir la valoració inicial i reconèixer el possible resultat de X2, hauríem d'augmentar el valor de la PPE amb contrapartida de reserves.

Ajust d'actualització per l'increment de reserves de la societat B:

$$25\% \text{ de } 200 = 50 \text{ u. m.}$$

En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	50	
Reserves en societats PPE			50

Nota:

- En principi, les normes de consolidació estableixen que l'augment figurarà en una partida genèrica de "Reserves" del grup i després es detallarà la informació en la memòria de la procedència d'aquestes reserves de societats PPE. Per a facilitar la comprensió de l'ajust indiquem directament "Reserves en societats PPE".
- Aquest ajust no té incidència en el compte de pèrdues i guanys.

En els casos de disminució de reserves per resultats negatius d'anys anteriors, s'ha d'actuar de la mateixa manera que en la situació exposada per al resultat negatiu de l'exercici. És a dir, com a màxim s'ha de reduir la inversió a zero.

4) Dividends distribuïts per la societat participada: les normes de consolidació¹ obliguen a eliminar del compte de pèrdues i guanys els dividends rebuts de les societats associades o multigrup. En aquest sentit s'ha de separar el tractament dependent si es tracta de dividends de resultats d'anys anteriors o si es tracta de dividends a compte.

⁽¹⁾Apartat 3.d de l'article 55 de les NOFCAC.

En el cas de **dividends de resultats obtinguts en anys anteriors**, els beneficis distribuïts per la societat participada comptabilitzats com a ingressos s'han d'eliminar, i s'han de considerar reserves de la societat que tingui la participació.

Per tant, tingueu en compte que en els comptes consolidats no poden figurar com a ingrés els dividends rebuts de les societats posades en equivalència. En conseqüència, en aquest cas s'ha de fer, a l'efecte consolidat, el traspàs de PiG a "Reserves".

Exemple de dividends distribuïts per la societat associada

La societat A (forma grup amb C) té el 25% del capital de la societat B des de l'1.01.X1. L'any X2 la societat B ha distribuït uns beneficis de l'any X1, segons l'acord de la junta general d'accionistes, per un import de 200 u. m.

D'acord amb la participació del 25%, la societat A ha rebut 50 u. m. en concepte de dividends.

Per tant, en el procés de consolidació de l'any X2, s'ha d'incloure l'ajust relacionat amb els dividends distribuïts rebuts per B i cobrats per A: 50 u. m. L'ajust seria:

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	50	
Reserves (A + C)			50

- En el compte de pèrdues i guanys:

PIG		D	H
	Ingressos per dividendes empreses associades	50	
Pèrdues i guanys (A + C)			50

Nota: Observeu que aquest ajust no modifica el valor de la PPE. Simplement es tracta d'un traspass entre partides de patrimoni net (de resultats a reserves).

D'altra banda, si es tracta **de dividendes a compte del resultat de l'exercici actual**, es redueix el valor comptable de la participació amb càrrec als resultats de la societat que els hagi rebut. És a dir, en cas de dividendes a compte, s'elimina l'ingrés per dividendes al mateix temps que es redueix el valor de la inversió.

Tingueu en compte que els dividendes a compte figuren en el patrimoni net amb signe negatiu en el balanç de la societat associada. Per aquest motiu, a l'efecte de consolidació, s'ha de disminuir el valor comptable de la participació.

Exemple de dividendes a compte del resultat de l'exercici rebuts de la societat associada

La societat A (forma grup amb C) té el 25% del capital de la societat B des de l'1.01.X1. L'octubre de X2 la societat B ha distribuït uns beneficis a compte del resultat propi de X2 per un import de 100 u. m.

D'acord amb la participació del 25%, la societat A ha rebut 25 u. m. en concepte de dividendes a compte.

Per tant, en el procés de consolidació de l'any X2, s'ha d'incloure l'ajust relacionat amb els dividendes distribuïts rebuts per B i cobrats per A. L'ajust seria:

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	25	
Participacions posades en equivalència			25

- En el compte de pèrdues i guanys:

PIG		D	H
	Ingressos per dividendes empreses associades	25	
Pèrdues i guanys (A + C)			25

Nota: Observeu que aquest ajust sí que modifica el valor de la PPE, al mateix temps que reduïm el resultat de pèrdues i guanys (A + C).

En relació amb tot el procés d'ajustos de valoració de les PPE motivats per variacions en el patrimoni net de la societat participada, observeu que no hem tingut en compte cap efecte impositiu.

En aquest sentit, si hi ha una diferència entre la base fiscal de la participació i el seu valor comptable a l'efecte consolidat (PPE), això generaria l'obligació de comptabilitzar, en els comptes consolidats, l'efecte impositiu corresponent amb càrrec/abonament a la valoració mateixa de la PPE.

No obstant això, no comptabilitzarem cap efecte impositiu, ja que suposem que no hi ha cap diferència entre la base fiscal i el valor comptable de la participació com a conseqüència de l'aplicació del criteri de l'efecte conjunt que estableix l'article 72 de les NOFCAC.

El denominat **efecte conjunt** es refereix al fet que, per a determinar si hi ha diferències entre la base fiscal i el valor de la participació, cal tenir en compte, d'una banda, l'existència de resultats acumulats generats des de la data d'adquisició i, de l'altra, les deduccions fiscals associades a la inversió (per exemple la deducció per doble imposició en el cas de distribució de dividendes). Totes dues qüestions actuen en signe contrari i deixen nul·la la possible diferència entre la base fiscal i el valor comptable consolidat de la PPE.

5) Valor més alt atribuït a la PPE per ajustos per actius/passius a valor raonable en la situació inicial. El valor més alt, si escau, atribuït a la participació com a conseqüència dels ajustos previstos en la primera consolidació (per valoració més alta d'actius identificables, etc.), s'ha de reduir en anys posteriors, amb càrrec a resultats o una altra partida del patrimoni net que correspongui i a mesura que es deprecii, causin baixa o s'alienin a tercers els corresponents elements patrimonials.

Exemple de valor més alt atribuït a la PPE per ajustos per actius/passius a valor raonable en la situació inicial

1) Suposeu que en una primera consolidació amb data 1.1.X1 s'ha fet l'ajust següent d'una participació posada en equivalència. L'entitat A (que forma grup amb C) té un 40% del capital de Z.

Balanz		D	H
	Participacions posades en equivalència	230	
Inversió en empresa associada Z			230

Aquesta valoració de la participació tenia en compte que en l'actiu de la societat participada hi havia un terreny per un valor de mercat superior a 50 u. m.

2) Durant el transcurs de l'any X1 l'empresa Z ha venut a tercers el terreny esmentat.

L'ajust que s'ha de fer relacionat amb la consolidació de 31.12.X1 seria:

$$50 \text{ u. m.} \times 40\% = 20 \text{ u. m.}$$

Si descomptem l'efecte impositiu:

$$20 \text{ u. m.} - 30\% (\text{de } 20 \text{ u. m.}) = 14 \text{ u. m.}$$

En el balanç:

Balanz		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	14	
	Participacions posades en equivalència		14

En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Participació en resultats en societats PPE	14	
	Pèrdues i guanys (A + C)		14

Nota:

- Observeu que s'ajusta la valoració de la PPE, ja que l'entitat B ja no té en el seu actiu el terreny.
- I que l'ajust en PiG ha neutralitzat el benefici obtingut per B en la venda del terreny.

En l'apartat següent es detallen les eliminacions per operacions internes i la seva incidència en la valoració de la PPE i el resultat de l'exercici.

2.2.2. Les eliminacions per operacions internes

En aquest apartat tractarem la situació que es planteja en cas que entre la societat associada i qualsevol societat del grup s'hagin fet transaccions amb resultats no realitzats a tercers.

Tal com s'ha plantejat en l'apartat anterior, per a determinar el patrimoni net de la societat posada en equivalència, és necessari tenir en compte la variació d'aquest com a conseqüència de les transaccions que han generat resultats entre la societat associada i qualsevol de les empreses del grup i que encara no s'han realitzat a tercers.

En aquests casos les normes de consolidació² estableixen que **s'ha d'eliminar la proporció procedent dels resultats no realitzats vinculats a transaccions entre la societat participada i qualsevol societat del grup.**

Recordeu que la normativa mateixa inclou un paràgraf que diu que això es realitzarà en la mesura que es pugui obtenir la informació necessària per a això.

⁽²⁾ Apartat 1 de l'article 55 de les NOFCAC.

Les eliminacions de resultats esmentades inclouen tant les procedents de transaccions en què la societat associada és transmissora com aquelles en què actua com a adquirent. Les eliminacions que s'han de considerar són les estudiades en el mòdul "Mètode d'integració global I" (que afectin resultats).

En aquest sentit s'ha de procedir de la manera següent:

1) Quan l'eliminació tingui l'origen en una transacció feta per la societat associada amb una societat inclosa en el perímetre de consolidació per integració global:

- La contrapartida de l'eliminació de resultats serà la participació mateixa posada en equivalència (PPE).
- En el compte de PiG consolidat, si s'escau, s'ha d'actuar sobre la partida "Participació en beneficis/pèrdues de societats posada en equivalència".

2) Quan l'eliminació tingui l'origen en una operació feta per una empresa del grup en relació amb la societat associada, també s'ha d'actuar contra el valor de la PPE, augmentant-lo o disminuint-lo.

- En el compte de resultats s'ha d'actuar sobre ingressos/despeses vinculats a l'operació.

Adicionalment, tingueu en compte que en aquest tipus d'eliminacions sí que caldrà tenir en compte el possible efecte impositiu. Es tracta d'ajustos en què l'objectiu és diferir el resultat fins que aquest es materialitzi.

Per tant, el diferiment d'un benefici originarà:

- **Per l'import brut:** un ajust negatiu en la valoració de la PPE.
- **Per l'efecte impositiu:** un ajust positiu en la valoració de la PPE.

En el cas de diferiment d'una pèrdua, l'ajust originarà:

- **Per l'import brut:** un ajust positiu en la valoració de la PPE.
- **Per l'efecte impositiu:** un ajust negatiu en la valoració de la PPE.

Vegem alguns exemples de venda d'existències i de venda d'un terreny.

Exemple de venda d'existències de l'associada a una empresa del grup (amb beneficis). Operació de l'exercici

La societat A (que forma grup amb C) participa des de l'1 de gener de X2 en un 25% del capital de la societat B.

Durant l'any X2 la societat associada B ha venut existències a A amb un benefici de 160 u. m. (les existències no han sortit a tercers i, per tant, s'ha de diferir el benefici que ha obtingut B (sobre la base del percentatge de participació).

Durant l'any X3 la societat A ven les existències esmentades a tercers.

En la consolidació de l'any X2

S'ha d'ajustar el benefici (part proporcional) amb contrapartida a la valoració de la PPE.

Càlcul de l'import de l'ajust de la valoració de la PPE:

	Import	Observacions
Benefici per diferir (import brut) 160 u. m. × 25%	-40	Ajust negatiu sobre la valoració de la PPE
Efecte impositiu 40 u. m. × 30%	+12	Ajust positiu sobre la valoració de la PPE
Total ajust	-28	Ajust net sobre la valoració de la PPE

En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	40	
	Participacions posades en equivalència		40

En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Participació en beneficis societats PPE	40	
	Pèrdues i guanys (A + C)		40

Nota: Observeu que no reajustem el resultat de B sinó el del grup (A + C). Això és a causa que el resultat de B no s'integra en el procés de consolidació. En aquest cas només modifiquem el resultat del grup i reduïm el valor de la participació PPE. Aquesta operació afecta el balanç amb l'ajust de la PPE i el compte de PiG mitjançant la partida "Participació en beneficis societats PPE" (ja que l'empresa transmissora és l'associada).

Adicionalment, fem l'ajust vinculat a aquest efecte impositiu.

En aquest cas, com que la societat venedora és la B (associada), l'efecte impositiu s'ajusta directament en PiG amb la partida "Participacions en beneficis societats PPE". En el balanç s'ajusta directament contra la valoració de la PPE.

En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	12	
	Pèrdues i guanys (A + C)		12

En el compte de pèrdues i guanys:

		D	H
PiG	Pèrdues i guanys (A + C)	12	
	Participació en beneficis societats PPE		12

En la consolidació de l'any X3

S'ha de reconèixer en el compte de PiG el benefici procedent de l'operació de l'exercici anterior (part proporcional), amb contrapartida a reserves. És a dir, es tracta de reconèixer un resultat de l'exercici anterior de l'empresa associada en aquest exercici. Per tant, es tracta d'un simple traspàs de reserves a resultats PiG.

En el balanç:

		D	H
Balanç	Reserves (A + C)	40	
	Pèrdues i guanys (A + C)		40

En el compte de pèrdues i guanys:

		D	H
PiG	Pèrdues i guanys (A + C)	40	
	Participació en beneficis societats PPE		40

I l'efecte impositiu:

- En el balanç:

		D	H
Balanç	Pèrdues i guanys (A + C)	12	
	Reserves (A + C)		12

En el compte de pèrdues i guanys:

		D	H
PiG	Participació en beneficis societats PPE	12	
	Pèrdues i guanys (A + C)		12

Nota: Amb aquests ajustos de l'any X3 el grup reconeix l'existència d'un benefici net de 28 u. m. procedent d'exercicis anteriors.

Exemple de venda d'un terreny d'una empresa del grup a una societat associada (amb pèrdues). Operació de l'exercici

La societat A (que forma grup amb C) participa des de l'1 de gener de X2 en un 25% del capital de la societat B.

Durant l'any X2 la societat associada A ha venut un terreny a B amb una pèrdua de 400 u. m. (el terreny no ha sortit a tercers i, per tant, s'ha de diferir la pèrdua que ha obtingut A –sobre la base del percentatge de participació).

En la consolidació de X2

Càlcul de l'import de l'ajust de la valoració de la PPE:

	Import	Observacions
Pèrdua per diferir (import brut) 400 u. m. × 25%	+100	Ajust positiu sobre la valoració de la PPE
Efecte impositiu 100 u. m. × 30%	-30	Ajust negatiu sobre la valoració de la PPE
Total ajust	+70	Ajust net sobre la valoració de la PPE

En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència		100
Pèrdues i guanys (A + C)			100

En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	100	
Pèrdues en la venda d'immobilitzat			100

Nota: observeu que, en el balanç, reajustem el resultat del grup (A + C) i augmentem el valor de la PPE (ja que diferim una pèrdua). En el compte de PiG augmentem el resultat del grup, al mateix temps que ajustem la partida "Pèrdues de la venda d'immobilitzat" (en aquest cas ajustem sobre la partida afectada per l'operació, ja que l'empresa transmissora és A).

Adicionalment, cal tenir en compte l'efecte impositiu, ja que l'ajust anterior implica un diferiment d'una pèrdua fins que l'actiu surti a tercers.

En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	30	
Participacions posades en equivalència			30

En el compte de pèrdues i guanys:

PIG		D	H
	Impost de societats (6301)		30
Pèrdues i guanys (A + C)			30

Nota:

- Observeu que amb aquestes eliminacions diferim una pèrdua neta de 70 u. m., al mateix temps que augmentem el valor de la participació.
- En l'exercici que l'actiu surti a tercers s'ha de reconèixer en els comptes consolidats la pèrdua amb abonament a la partida de reserves (per un import net de 70 u. m.).

3. Casos resolts

3.1. Cas 1. Mètode d'integració proporcional

Un grup de societats ens proporciona la informació següent:

- Les societats A i B formen un grup subjecte a consolidació de comptes des de l'1 de gener de l'any X1, en què A va adquirir el 80% del capital i dels drets de vot de B. Al seu torn, A ha adquirit el 30% de les accions de la societat C i la gestiona juntament amb altres societats alienes al grup, amb la qual cosa es considera societat multigrup.
- La societat A va adquirir la participació en la societat C per 40.000 u. m. quan el patrimoni net de la societat C era de 110.000 u. m. (capital = 60.000 u. m. i reserves = 50.000 u. m.).
- El valor comptable dels actius i passius coincideix amb el valor de mercat.
- Amb data 31.12.X3 els balanços de les societats A i C són els següents:

Balanç el 31.12.X3	Empresa A		Empresa C	
	Actiu A	PN i passiu A	Actiu C	PN i passiu C
Immobilitzat material	190.000		120.000	
Inversió en empreses del grup (B)	72.000		0	
Inversió en empresa multigrup (C)	40.000		0	
Existències	150.000		80.000	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar				
• Clients	215.000		0	
• Clients empreses del grup	25.000		65.000	
Interessos per cobrar, empreses del grup	625		0	
Efectiu i altres mitjans líquids	70.000		24.000	
Capital		250.000		60.000
Reserves		200.000		59.375
Resultat de l'exercici		120.625		20.000
Deutes a llarg termini		144.000		120.000
Deutes a curt termini		48.000		4.000
• Deutes a curt termini entitats de crèdit				25.000
• Deutes a curt termini empreses del grup				
Interessos per pagar, empreses del grup		0		625
Total	762.625	762.625	289.000	289.000

Durant l'exercici X3 han tingut lloc les operacions internes següents:

1) A la fi de l'exercici X3 la societat A ha venut a la societat C uns ordinadors per un import de 60.000 u. m., amb un benefici per a la societat venedora de 10.000 u. m. Aquests ordinadors continuen en el balanç de la societat C el 31.12.X3, data d'elaboració dels comptes anuals consolidats.

2) L'1 de juliol del X3 la societat A ha concedit un préstec a la societat C per un import de 25.000 u. m., que s'han de retornar en tres anys. La societat A accedeix a pactar una carència, de manera que la societat C no començarà a retornar el capital fins a l'1.7.X5. El préstec merita un interès del 5% anual, que es liquida una vegada a l'any, cada 30 de juny.

Es **demana**: el balanç consolidat resultant de la integració de les societats A i C el 31.12.X3.

Solució

En la solució d'aquest cas i per a centrar-nos en el mètode d'integració proporcional, únicament ens dedicarem a integrar la societat C en la societat A. Per descomptat que en la consolidació comptable completa la societat A també haurà d'integrar la societat B pel mètode d'integració global, i per tant el balanç consolidat complet haurà d'incloure els actius i passius de A, B i C (en la proporció corresponent).

1) Per a dur a terme la consolidació, el primer que hem de fer és fer els ajustos que es puguin derivar de les eliminacions per operacions internes.

La primera operació interna que ens trobem és la **venda dels ordinadors de A a C**. Com que els ordinadors no s'han venut a tercers aliens al grup abans de la consolidació, haurem d'eliminar el resultat obtingut per A, ja que és un resultat per operacions internes. Aquest resultat ha estat de 10.000 u. m., però, com que es tracta d'integració proporcional, només eliminarem la proporció corresponent i, per tant, eliminarem 3.000 u. m., i comptabilitzarem l'efecte impositiu.

Les eliminacions que s'hi han de practicar són (**eliminació 1**):

- En el balanç:

Balanç		D	H
	PiG (A)	3.000	
Immobilitzat material			3.000

Balanz		D	H
	(474) Actiu per impost diferit	900	
PiG (A)			900

- En pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Benefici procedent de la venda d'immobilitzat	3.000	
PiG (A)			3.000

PiG		D	H
	PiG (A)	900	
(630) Impost sobre beneficis			900

Pel que fa al **préstec que la societat A ha concedit a la societat C**, les eliminacions que s'hi han de fer són (**eliminació 2**):

- En el balanç:

Balanz		D	H
	Creditors, empreses del grup	7.500	
Deutors, empreses del grup			7.500

Nota:

- Eliminem els saldos que cada empresa té en balanç del préstec, però només per la proporció corresponent al percentatge de capital ($25.000 \times 0,3$).
- Fixeu-vos que no hem afectat el resultat del grup i, per tant, no fem cap ajust per efecte impositiu.

Cal tenir en compte que, com que els interessos es paguen anualment cada 30 de juny, amb data 31.12.X3 les societats A i C hauran d'haver periodificat els seus imports respectius derivats del pagament/cobrament d'interessos.

Amb les dades que ens proporciona el cas sabem que: $25.000 \times 0,05 \times 6/12 = 625$ interessos meritats el 31.12.X3, tal com figura en els balanços de les societats respectives. Tots dos imports s'han d'eliminar, encara que sempre per la proporció integrada ($625 \times 0,3$); així doncs, l'eliminació que s'hi ha de fer és:

- En el balanç:

Balanz		D	H
	Interessos per pagar, empreses del grup	187,5	
	Interessos per cobrar, empreses del grup		187,5

Pel que fa a l'ajust del compte de resultats corresponent al total d'interessos meritats, en aquest cas l'import coincidirà amb l'import meritat el 31.12.X3 i, per tant, l'eliminació que s'hi ha de fer és:

- En pèrdues i guanys:

PIG		D	H
	Ingressos per interessos	187,5	
	Despeses per interessos		187,5

2) Una vegada practicats els ajustos per operacions internes, passem a registrar l'eliminació I-PN.

Calculem en primer lloc la diferència de primera consolidació:

	Import
Valor comptable de la participació en B	40.000
– Part proporcional de PN 30% de (60.000 + 50.000)	–33.000
Fons de comerç	7.000

A continuació, calculem les reserves en societats consolidades. Per a això cal tenir en compte que, en aquest cas, el patrimoni net de la societat multigrup C no ha vist afectats els valors del seu patrimoni net per les operacions internes, ja que ni les eliminacions per venda dels ordinadors ni les eliminacions del préstec han afectat el resultat ni les reserves de C.

L'increment de reserves de la societat C ha estat de 9.375 u. m. (59.375 – 50.000) que, multiplicat pel percentatge de participació, ens dona l'import següent:

A "Reserves en societats consolidades": 30% de 9.375 = 2.812,5 u. m.

El capital no ha variat.

I, per tant, ja podem efectuar l'eliminació I-PN (eliminació 3):

Balanç		D	H
	Capital (60.000 × 0,3)	18.000	
	Reserves (59.375 × 0,3)	17.812,5	
	Fons de comerç	7.000	
	Inversió en C		40.000
	Reserves en societats consolidades		2.812,5

Una vegada efectuada l'eliminació I-PN, només ens queda elaborar el balanç consolidat el 31.12.X3.

	Actiu A	PN i passiu A	Actiu C	PN i passiu C	Agregació		Ajustos i eliminacions		Balanç consolidat	
					Actiu	Passiu	Deure	Haver	Actiu	Passiu
Immobilitzat material	190.000,00		120.000,00		226.000			3.000(1)	223.000	
Inversió en empreses del grup (B)	72.000,00		0		72.000				72.000	
Inversió en empresa multigrup (C)	40.000,00		0		40.000			40.000(3)	0	
Actiu per impost diferit	0		0		0		900(1)		900	
Fons de comerç consolidació							7.000(3)		7.000	
Existències	150.000,00		80.000,00		174.000				174.000	
Deutors comercials i altres comptes a cobrar									0	
• Clients	215.000,00				215.000				215.000	
• Clients empreses del grup	25.000,00		65.000,00		44.500			7.500(2)	37.000	
Interessos a cobrar, empreses del grup	625,00		0		625			187,5(2)	437,5	
Efectiu i altres mitjans líquids	70.000,00		24.000,00		77.200				77.200	
Capital		250.000,00		60.000,00		268.000	18.000(3)			250.000
Reserves		200.000,00		59.375,00		217.812,5	17.812,5(3)			200.000
Resultat de l'exercici		120.625,00		20.000,00		126.625	2.100(1)			124.525
Reserves en societats consolidades								2.812,5(3)		2.812,5
Deutes a llarg termini		144.000,00		120.000,00		180.000				180.000
Deutes a curt termini		48.000,00				48.000				48.000
• Deutes a curt termini entitats de crèdit				4.000,00		1.200				1.200
• Deutes a curt termini empreses del grup				25.000,00		7.500	7.500(2)			0
Interessos a pagar, empreses del grup		0		625,00		187,5	187,5(2)			0
TOTAL	762.625	762.625	289.000	289.000	849.325	849.325	53.500	53.500	806.538	806.538

Nota: els nombres entre parèntesis corresponen al número d'eliminació o ajust.

Si analitzem el balanç consolidat obtingut en la taula anterior, podem observar que tant l'actiu com el passiu del balanç consolidat incorporen el 100% de l'empresa A i el 30% de la societat C. Això es pot comprovar en les columnes d'agregació, en què encara no hem practicat les eliminacions.

Una vegada practicades les eliminacions, cal destacar que dins de l'actiu apareix un fons de comerç de consolidació procedent del sobrepreu pagat per A per la participació d'un 30% de C, calculat en la data d'adquisició d'aquesta participació, que va ser l'1 de gener de X1.

La participació que teníem en la societat C queda eliminada en el balanç consolidat per efecte de l'eliminació I-PN.

La participació en la societat B no ha quedat eliminada, ja que en aquest cas, tal com hem comentat anteriorment, només hem treballat amb la integració de C (societat multigrup) en A (societat dominant).

Queda reflectit un actiu per impost diferit, que s'ha generat en eliminar el resultat corresponent a A de la venda a C de l'immobilitzat material. Aquest actiu per impost diferit es classifica com un actiu no corrent en el balanç consolidat.

Quan analitzem el passiu i el patrimoni net, observem que en el capital i les reserves consolidades apareixen el capital i reserves de A, ja que els de C que havíem agregat en un 30% ens queden eliminats en aquest mateix 30% fruit de l'eliminació I-PN.

En el patrimoni net ens apareix la partida "Reserves en societats consolidades", en què es reflecteix la part que correspon al grup de la variació patrimonial en reserves que ha tingut la societat multigrup C des que vam adquirir la participació l'1 de gener de X1 fins a la data de consolidació, el 31.12.X3.

3.2. Cas 2. Posada en equivalència

1) Informació sobre una inversió inicial en una societat associada feta l'1.1.X1

- La societat A té des del principi de gener de X1 el 30% d'una societat B (societat associada per tenir una influència significativa).
- La societat A forma un grup de societats amb la societat C (ja que en té el control des de l'any X0). La societat A té el 100% de les accions de C.
- El cost de la inversió en l'empresa associada B ha estat de 305 u. m.
- El balanç consolidat que presenta el grup (A + C) al principi de X1 és el següent (falta integrar-hi la societat B mitjançant el procediment de posada en equivalència):

Balanç el 1.01.X1	Grup (A + C)	
	Actiu	PN i passiu
Immobilitzat material	4.000	
Inversió en empresa associada B	305	
Existències	1.695	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar	2.500	

Nota

Com que A té el 100% de les accions de C, no apareixen socis externs en el balanç consolidat.

Balanç el 1.01.X1	Grup (A + C)	
	Actiu	PN i passiu
Efectiu i altres mitjans líquids	1.500	
Capital		5.000
Reserves		1.000
Deutes a llarg termini		3.000
Deutes a curt termini		1.000
Total	10.000	10.000

- El patrimoni net de la societat associada B en la data de la inversió és de 1.000 u. m. Aquest està format pel següent:
 - Capital: 800 u. m.
 - Reserves: 200 u. m.
- Addicionalment, un expert independent confirma que els valors comptables dels actius coincideixen amb el valor de mercat.

2) Informació sobre l'exercici X1

- La societat B ha obtingut un resultat de pèrdues i guanys de 200 u. m.
- El capital i les reserves de B al final de X1 estan constituïts pels mateixos conceptes i valors que tenien a l'inici de X1.

Addicionalment, se sap que:

- La societat associada B segueix els mateixos criteris de valoració que la societat A. Així mateix, el tancament de l'exercici de B coincideix amb la data de tancament de la societat A.
- No s'han fet transaccions entre la societat B i cap de les societats del grup (A + C).
- El balanç consolidat que presenta el grup (A + C) el 31 de desembre de X1 és el següent (falta integrar-hi la societat B mitjançant el procediment de posada en equivalència):

Balanç el 31.12.X1	Grup (A + C)	
	Actiu	PN i passiu
Immobilitzat material	4.500	
Inversió en empresa associada B	305	

Balanç el 31.12.X1	Grup (A + C)	
	Actiu	PN i passiu
Existències	2.195	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar	2.500	
Efectiu i altres mitjans líquids	1.500	
Capital		5.000
Reserves		1.000
PiG		600
Deutes a llarg termini		3.900
Deutes a curt termini		500
Total	11.000	11.000

3) Informació sobre l'exercici X2

- La societat B ha obtingut un resultat de pèrdues i guanys de 100 u. m.
- La societat ha distribuït un dividend (resultat de X1) de 180 u. m.
- El patrimoni net de la societat associada a la fi de X2 és compost pel següent:
 - Capital: 800 u. m.
 - Reserves: 220 u. m. (200 inicials + 20 procedents del resultat de l'exercici X1 no distribuït)
 - I el resultat de l'exercici.

Addicionalment, es coneix que:

- La societat associada B segueix els mateixos criteris de valoració que la societat A. Així mateix, el tancament de l'exercici de B coincideix amb la data de tancament de la societat A.
- No s'han fet transaccions entre la societat B i cap de les societats del grup (A + C).
- El balanç consolidat que presenta el grup (A + C) el 31 de desembre de X2 és el següent (falta integrar-hi la societat B mitjançant el procediment de posada en equivalència):

Balanç el 31.12.X2	Grup (A + C)	
	Actiu	PN i passiu
Immobilitzat material	4.500	
Inversió en empresa associada B	305	
Existències	2.195	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar	3.000	
Efectiu i altres mitjans líquids	1.500	
Capital		5.000
Reserves		1.600
PiG		400
Deutes a llarg termini		4.000
Deutes a curt termini		500
Total	11.500	11.500

4) Informació sobre l'exercici X3

- La societat B ha obtingut un resultat de pèrdues i guanys de 40 u. m.
- La societat B no ha distribuït dividendes durant l'exercici.
- El patrimoni net de la societat associada a la fi de X3 és compost pel següent:
 - Capital: 800 u. m.
 - Reserves: 320 u. m. (200 + 20 + 100 procedents del resultat de l'exercici X2 no distribuït).
 - I el resultat de l'exercici.

Adicionalment, se sap que:

- La societat associada B segueix els mateixos criteris de valoració que la societat A. Així mateix, el tancament de l'exercici de B coincideix amb la data de tancament de la societat A.
- Entre les societats A i B s'han fet les transaccions següents:
 - En l'exercici X3 la societat B va vendre existències a A amb un benefici de 10 u. m. A la fi de X3 les existències estaven en l'actiu de A.
 - En l'exercici X3 la societat A va vendre un terreny a B, amb un benefici de 60 u. m. A la fi de X3 el terreny queda en l'actiu de A.

- El balanç consolidat que presenta el grup (A + C) el 31 de desembre de X3 és el següent (falta integrar-hi la societat B mitjançant el procediment de posada en equivalència):

Balanç el 31.12.X3	Grup (A + C)	
	Actiu	PN i passiu
Immobilitzat material	5.000	
Inversió en empresa associada B	305	
Existències	2.195	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar	3.000	
Efectiu i altres mitjans líquids	1.500	
Capital		5.000
Reserves		2.000
PiG		300
Deutes a llarg termini		4.000
Deutes a curt termini		700
Total	12.000	12.000

Es **demana**: obtenir la valoració de la PPE en B en cadascun dels anys exposats i plantejar el balanç consolidat corresponent amb la integració de la PPE en B mitjançant el procediment de posada en equivalència. En cas que sigui necessari, utilitzeu el tipus impositiu del 30%.

Solució

1) La primera consolidació al principi de X1

Segons l'enunciat, des del principi de gener de X1 la societat A té el 30% de la societat B (societat associada per tenir una influència significativa). El cost de la inversió ha estat de 305 u. m. El patrimoni net de B és en aquesta data de 1.000 u. m.

A partir d'aquesta informació, i tenint en compte que A ja forma grup amb una altra societat C, fem la posada en equivalència de la societat B en el grup (A + C) en el moment de l'adquisició.

El primer que hem de fer és l'anàlisi de la diferència de primera consolidació. Si aquesta és positiva, es genera un fons de comerç i si, per contra, és negativa, es reconeixerà en el compte de pèrdues i guanys un resultat positiu en la partida "Diferència negativa de consolidació de societats PPE".

En el nostre cas, la diferència entre el valor comptable de la participació i la part proporcional del patrimoni net queda:

	Import
Valor comptable de la participació en B	305
– Part proporcional de PN de B (30% de 1.000)	–300
Diferència	5

Aquesta diferència positiva correspon a un fons de comerç. No obstant això, el fons de comerç no apareix individualitzat en el balanç, sinó que s'ha d'incloure en l'import en llibres de la partida "Participacions posades en equivalència" i se n'ha d'informar en la memòria.

I procedirem a l'ajust de substitució següent:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	305	
Inversió en empresa associada B			305

De manera que, si el grup (A + C) fa el balanç consolidat al principi de X1, incloent-hi la societat B pel procediment de posada en equivalència, quedaria:

Balanç el 1.01.X1	Grup (A + C) (incloent-hi PPE en B)	
	Actiu	PN i passiu
Immobilitzat material	4.000	
Participacions posades en equivalència (B)	305	
Existències	1.695	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar	2.500	
Efectiu i altres mitjans líquids	1.500	
Capital		5.000
Reserves		1.000
Deutes a llarg termini		3.000
Deutes a curt termini		1.000
Total	10.000	10.000

Nota:

- Observeu que simplement s'ha produït una substitució en el balanç consolidat. No s'ha integrat el balanç de B ni apareixen socis externs de B. Simplement s'ha canviat el nom de la partida relativa a la inversió en B. Recordeu que en la memòria s'hauria de donar la informació oportuna que en l'import de 305 de la PPE s'inclou un fons de comerç de 5 u. m.
- No ha estat necessari fer cap ajust per homogeneïtzació, ja que les societats A i B tenen els mateixos criteris de valoració i la mateixa data de tancament de l'exercici.

2) Informació de l'exercici X1 i procediment de posada en equivalència posterior (31.12.X1)

En l'exercici X1 la societat B ha obtingut un resultat de pèrdues i guanys de 200 u. m.

El capital i les reserves de B al final de X1 estan constituïts pels mateixos conceptes i valors que tenien al principi de X1 i no s'han produït transaccions entre A i B.

D'acord amb les normes de consolidació, hem d'actualitzar el valor comptable en el balanç consolidat de la participació augmentant-lo o disminuint-lo per la variació experimentada en el PN de la societat participada.

En aquest any l'únic concepte que ha comportat una variació del PN de B és el resultat de l'exercici.

Per tant, procedirem de la manera següent:

- a) Ajust de substitució de la valoració inicial (el mateix que es va efectuar en el moment inicial³).

⁽³⁾Vegeu l'apartat 1) d'aquest cas.

Balanz		D	H
	Participacions posades en equivalència	305	
Inversió en empresa associada B			305

- b) Ajust d'actualització de la PPE pel resultat obtingut per B en l'exercici X1:

$$200 \times 30\% = 60 \text{ u. m.}$$

- En el balanç:

Balanz		D	H
	Participacions posades en equivalència		60
Pèrdues i guanys (A + C)			60

- En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)		60
Participació en beneficis societats PPE			60

Observeu que, a part de fer l'actualització en el balanç, també hem d'ajustar el compte de pèrdues i guanys, ja que l'augment de valoració està motivat pel resultat obtingut per l'empresa associada B.

I el balanç consolidat del grup (A + C) el 31.12.X1, incloent-hi la societat B pel procediment de posada en equivalència, quedaria:

Balanz el 31.12.X1	Grup (A + C) (incloent-hi PPE en B)	
	Actiu	PN i passiu
Immobilitzat material	4.500	
Participacions posades en equivalència (B) (305 + 60)	365	
Existències	2.195	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar	2.500	
Efectiu i altres mitjans líquids	1.500	
Capital		5.000
Reserves		1.000
PiG (600 + 60) (incloent-hi la part de resultat de B)		660
Deutes a llarg termini		3.900
Deutes a curt termini		500
Total	11.060	11.060

Nota:

- Observeu que en aquest cas s'ha produït una substitució en el balanç consolidat juntament amb una actualització de valor d'aquesta (derivada del resultat obtingut per l'associada). En el compte de PiG ha d'aparèixer la partida "Participació en beneficis de societats PPE". Recordeu que en la me-

mòria s'hauria de donar la informació oportuna que en l'import de la PPE s'inclou un fons de comerç de 5 u. m. amb origen al principi de X1.

- Així mateix, s'ha de tenir en compte que no ha estat necessari fer cap ajust per homogeneïtzació, ja que les societats A i B tenen els mateixos criteris de valoració i la mateixa data de tancament de l'exercici.
- Comprovem ara que la valoració de la PPE del balanç consolidat i el valor proporcional sobre el PN de B coincideixen.

Valoració final de la PPE:

	Import
Valor inicial de la participació en PPE	305
+ Atribució resultat de B en X1 (30% de 200 u. m.)	+60
Valoració PPE en societat B	365

Si comprovem aquesta valoració amb el percentatge sobre el PN de la societat B:

	Import
Percentatge sobre el PN de B el 31.12.X1 30% de 1.200 u. m. (inclou resultat)	360
+ Fons de comerç inicial	+5
Valoració PPE en societat B	365

- Finalment, observeu que no s'ha registrat cap efecte impositiu vinculat a l'actualització de valor de la PPE en B. En aquest sentit, cal tenir en compte la possibilitat que la base fiscal de l'actiu (el cost) pot ser diferent del seu valor comptable consolidat.

No obstant això, en aquest cas no comptabilitzem cap efecte impositiu, ja que suposem que no hi ha cap diferència entre la base fiscal i el valor comptable de la participació com a conseqüència de l'aplicació del criteri de l'efecte conjunt que estableix l'article 72 de les NOFCAC.

El denominat **efecte conjunt** es refereix al fet que cal tenir en compte, d'una banda, l'existència de resultats acumulats generats des de la data d'adquisició i, de l'altra, les deduccions fiscals associades a la inversió (per exemple, la deducció per doble imposició en el cas de distribució de dividends). Totes dues qüestions actuen en signe contrari i deixen nul·la la possible diferència entre la base fiscal i el valor comptable consolidat de la PPE.

3) Informació de l'exercici X2 i procediment de posada en equivalència posterior (31.12.X2)

Sabem que en l'exercici X2 la societat B ha obtingut un resultat de pèrdues i guanys de 100 u. m. Així mateix, sabem que:

- La societat B ha distribuït un dividend (resultat de X1) de 180 u. m.
- El patrimoni net de la societat associada a la fi de X2 és compost pel següent:
 - Capital: 800 u. m.
 - Reserves: 220 u. m. (200 inicials + 20 procedents del resultat de l'exercici X1 no distribuït)
 - I el resultat de l'exercici.

D'acord amb les normes de consolidació, hem d'actualitzar el valor comptable en el balanç consolidat de la participació augmentant-lo o disminuint-lo per la variació experimentada en el PN de la societat participada.

En aquest any la variació del PN de B està motivada pel resultat de l'exercici X2 de 100 u. m. i per l'increment de reserves de 20 u. m. (procedent de la distribució del resultat de l'any anterior).

Adicionalment, haurem de tenir en compte el dividend que la societat B ha distribuït a la societat A (30% de 180 u. m. = 54 u. m.).

La distribució de dividends ens obliga a fer un ajust en el resultat del grup (A + C).

Per tant, procedirem de la manera següent:

a) Ajust de substitució de la valoració inicial (el mateix que es va efectuar en el moment inicial).

Balanz		D	H
	Participacions posades en equivalència	305	
Inversió en empresa associada B			305

b) Ajust d'actualització de la PPE pel resultat obtingut per B en l'exercici X2:

$$100 \times 30\% = 30 \text{ u. m.}$$

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	30	
Pèrdues i guanys (A + C)			30

- En el compte de pèrdues i guanys:

PIG		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	30	
Participació en beneficis societats PPE			30

c) Ajust d'actualització per l'increment de reserves de la societat B:

$$30\% \text{ de } 20 = 6 \text{ u. m.}$$

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	6	
Reserves en societats PPE			6

d) Ajust en relació amb els dividendes distribuïts rebuts per A: 54 u. m.

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	54	
Reserves (A + C)			54

- En el compte de pèrdues i guanys:

PIG		D	H
	Ingressos per dividendes empreses associades	54	
Pèrdues i guanys (A + C)			54

I el balanç consolidat del grup (A + C) el 31.12.X2, incloent-hi la societat B pel procediment de posada en equivalència quedaria:

Balanç el 31.12.X2	Grup (A + C) (incloent-hi PPE en B)	
	Actiu	PN i passiu
Immobilitzat material	4.500	
Participacions posades en equivalència (B) (305 + 30 + 6)	341	
Existències	2.195	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar	3.000	
Efectiu i altres mitjans líquids	1.500	
Capital		5.000
Reserves (A + C) (1.600 + 54) inclou l'ajust per dividendes		1.654
Reserves en PPE		6
PiG (400 + 30 – 54) (inclou la part de resultat de B i l'ajust per dividendes rebuts)		376
Deutes a llarg termini		4.000
Deutes a curt termini		500
Total	11.536	11.536

Nota:

- Observeu que en aquest cas s'ha produït una substitució en el balanç consolidat juntament amb una actualització de valor d'aquesta (derivada del resultat obtingut per l'associada i de l'increment de reserves d'aquesta societat). En el compte de PiG ha d'aparèixer la partida "Participació en beneficis de societats PPE" pel resultat atribuït. Recordeu que en la memòria s'hauria de donar la informació oportuna que en l'import de la PPE s'inclou un fons de comerç de 5 u. m. amb origen al principi de X1.
- Així mateix, l'ajust pels dividendes ha motivat una disminució del resultat de l'exercici (import de 54 u. m.) i un augment de les reserves (pel mateix import).
- Recordeu que, com l'any anterior, no ha estat necessari fer cap ajust per homogeneïtzació, ja que les societats A i B tenen els mateixos criteris de valoració i la mateixa data de tancament de l'exercici.
- Comprovem ara com la valoració de la PPE del balanç consolidat i el valor proporcional sobre el PN de B coincideixen:

Valoració final de la PPE:

	Import
Valor inicial de la participació en PPE	305
+ Atribució resultat de B en X2 (30% de 100 u. m.)	+30
+ Atribució increment de reserves de la societat B (30% 20 u. m.)	+6
Valoració PPE en societat B	341

Si comprovem aquesta valoració amb el percentatge sobre el PN de la societat B:

	Import
Percentatge sobre el PN de B el 31.12.X2 30% de 1.120 u. m. (inclou resultat)	336
+ Fons de comerç inicial	+5
Valoració PPE en societat B	341

- Finalment, tingueu en compte que no s'ha registrat cap efecte impositiu vinculat a l'actualització de valor de la PPE en B. Vegeu la justificació exposada en l'apartat 2 d'aquest cas.

4) Informació de l'exercici X3 i procediment de posada en equivalència posterior (31.12.X3)

Continuant amb l'apartat anterior, obtenim la informació que en l'exercici X3 la societat B ha obtingut un resultat de pèrdues i guanys de 40 u. m. Així mateix, sabem que:

- La societat B no ha distribuït dividendes durant l'exercici.
- El patrimoni net de la societat associada a la fi de X3 és compost per:
 - Capital: 800 u. m.
 - Reserves: 320 u. m. (200 + 20 + 100 procedents del resultat de l'exercici X2 no distribuït).
 - I el resultat de l'exercici.

Adicionalment, se sap que:

- La societat associada B segueix els mateixos criteris de valoració que la societat A. Així mateix, el tancament de l'exercici de B coincideix amb la data de tancament de la societat A.

- Entre les societats A i B s'han fet les transaccions següents:
- En l'exercici X3 la societat B va vendre existències a A amb un benefici de 10 u. m. A la fi de X3 les existències estaven en l'actiu de A.
 - En l'exercici X3 la societat A va vendre un terreny a B amb un benefici de 60 u. m. A la fi de X3 el terreny queda en l'actiu de A.

De la informació obtinguda observem que en aquest exercici la variació del patrimoni net de la societat B està motivada per diverses qüestions:

- El resultat de l'exercici X3.
- L'increment de reserves (per resultats no distribuïts).
- La variació de reserves motivada per les eliminacions derivades de les transaccions entre l'empresa associada B i la societat A.

Per tant, procedirem de la manera següent:

a) Ajust de substitució de la valoració inicial (el mateix que es va efectuar en el moment inicial):

Balanz		D	H
	Participacions posades en equivalència	305	
Inversió en empresa associada B			305

b) Ajust d'actualització de la PPE pel resultat obtingut per B en l'exercici X3:

$$40 \times 30\% = 12 \text{ u. m.}$$

- En el balanç:

Balanz		D	H
	Participacions posades en equivalència	12	
Pèrdues i guanys (A + C)			12

- En el compte de pèrdues i guanys:

PIC		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	12	
Participació en beneficis societats PPE			12

c) Ajust d'actualització per l'increment de reserves de la societat B en relació amb la data d'adquisició:

- Reserves amb data d'adquisició: 200 u. m.
- Reserves actuals (31.12.X3): 320 u. m.

$$30\% \text{ de } 120 = 36 \text{ u. m.}$$

- En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	36	
Reserves en societats PPE			36

d) Ajust en relació amb els dividendes distribuïts rebuts per A: **no escau l'ajust**, ja que no s'han distribuït dividendes.

e) Si no hi ha hagut transaccions internes entre A i l'empresa associada B, el valor de la participació en la societat associada B se situaria en 353 u. m.:

- Valoració de la PPE (sense tenir en compte operacions internes):

	Import
Valor inicial de la participació en PPE	305
+ Atribució resultat de B en X3 (30% de 40 u. m.)	+12
+ Atribució increment de reserves de la societat B (30% 12 u. m.)	+36
Valoració PPE en societat B (provisional)	353

No obstant això, aquesta valoració obtinguda sobre la PPE en B ha de ser objecte d'ajust final, a causa de les operacions entre l'empresa associada B i l'empresa A (o amb qualsevol altra empresa del grup).

L'any X3 es produeixen dues transaccions entre totes dues empreses, que han de ser objecte d'ajust:

- Ajust per la venda (en X3) d'existències de B a la societat A, amb un benefici de 10 u. m. (les existències no han sortit a tercers i, per tant, s'ha d'eliminar el benefici que ha obtingut B (sobre la base del percentatge de participació).

$$30\% \text{ de } 10 \text{ u. m.} = 3 \text{ u. m.}$$

En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)		3
Participacions posades en equivalència			3

En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Participació en beneficis societats PPE		3
Pèrdues i guanys (A + C)			3

Nota: observeu que no reajustem el resultat de B, sinó el del grup (A + C). Això és a causa que el resultat de B no s'integra en el procés de consolidació. En aquest cas, només modifiquem el resultat del grup i reduïm el valor de la participació PPE. Aquesta operació afecta el balanç amb l'ajust de la PPE i el compte de PiG mitjançant la partida "Participació en beneficis societats PPE" (ja que l'empresa transmissora és l'associada).

Adicionalment, cal tenir en compte l'efecte impositiu, ja que l'ajust anterior implica un diferiment d'un benefici fins que l'actiu surti a tercers. Per tant, la societat venedora hauria de presentar menys impost de societats en aquest exercici. En aquest cas, com que la societat venedora és la B (associada), l'efecte impositiu s'ajusta directament en PiG amb la partida "Participacions en beneficis societats PPE". En balanç s'ajusta directament contra la valoració de la PPE.

$$\text{Efecte impositiu} \times \text{benefici diferit} = 30\% \times 3 = 0,9 \text{ u. m.}$$

En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència		0,9
Pèrdues i guanys (A + C)			0,9

En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)		0,9
Participació en beneficis societats PPE			0,9

- Ajust per la venda (en X3) d'un terreny de A a la societat B, amb un benefici de 60 u. m. (el terreny no ha sortit a tercers i, per tant, s'ha d'eliminar el benefici que ha obtingut B (sobre la base del percentatge de participació).

$$30\% \text{ de } 60 \text{ u. m.} = 18 \text{ u. m.}$$

En el balanç:

Balanç		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	18	
Participacions posades en equivalència			18

En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Beneficis de la venda d'immobilitzat	18	
Pèrdues i guanys (A + C)			18

Nota: observeu que, en el balanç, reajustem el resultat del grup (A + C) i reduïm el valor de la participació PPE. En el compte de PiG reduïm el resultat del grup al mateix temps que ajustem la partida "Beneficis de la venda d'immobilitzat" (en aquest cas ajustem sobre la partida afectada per l'operació, ja que l'empresa transmissor és A).

Adicionalment, cal tenir en compte l'efecte impositiu, ja que l'ajust anterior implica un diferiment d'un benefici fins que l'actiu surti a tercers. Per tant, la societat venedora hauria de presentar menys impost de societats en aquest exercici. En aquest cas, com que la societat venedora és l'empresa A (dominant del grup), l'efecte impositiu s'ajusta en PiG amb la partida "Impost de societats". En balanç s'ajusta directament contra la valoració de la PPE.

$$\text{Efecte impositiu} \times \text{benefici diferit: } 30\% \times 18 = 5,4 \text{ u. m.}$$

En el balanç:

Balanç		D	H
	Participacions posades en equivalència	5,4	
Pèrdues i guanys (A + C)			5,4

En el compte de pèrdues i guanys:

PiG		D	H
	Pèrdues i guanys (A + C)	5,4	
Impost de societats (6301)			5,4

I el balanç consolidat del grup (A + C) el 31.12.X3, incloent-hi la societat B pel procediment de posada en equivalència quedaria:

Balanç el 31.12.X3	Grup (A + C) (incloent-hi PPE en B)	
	Actiu	PN i passiu
Immobilitzat material	5.000,0	
Participacions posades en equivalència (B) (305 + 12 + 36 – 3 + 0,9 – 18 + 5,4)	338,3	
Existències	2.195,0	
Deutors comercials i altres comptes per cobrar	3.000,0	
Efectiu i altres mitjans líquids	1.500,0	
Capital		5.000,0
Reserves		2.000,0
Reserves en PPE		36,0
PiG (300 + 12 – 3 + 0,9 – 18 + 5,4) (inclou la part de resultat de B i els dos ajustos per operacions internes amb el seu efecte impositiu)		297,3
Deutes a llarg termini		4.000,0
Deutes a curt termini		700,0
Total	12.033,3	12.033,3

Nota:

- Observeu que, igual que en els anys anteriors, sobre la inversió en B s'ha fet una substitució en el balanç consolidat juntament amb una actualització de valor d'aquesta (derivada del resultat obtingut per l'associada i de l'increment de reserves d'aquesta societat). En el compte de PiG ha d'aparèixer la partida "Participació en beneficis de societats PPE" pel resultat atribuït. Recordeu que en la memòria s'hauria de donar la informació oportuna que en l'import de la PPE s'inclou un fons de comerç de 5 u. m. amb origen al principi de X1.
- Addicionalment, en aquest exercici s'han produït ajustos de la PPE i del resultat atribuït al grup (A + C) a causa d'operacions internes. Aquestes

operacions han donat lloc a un efecte impositiu, tal com s'ha detallat en els ajustos fets anteriorment.

- Comprovem ara com la valoració de la PPE del balanç consolidat i el valor proporcional sobre el PN de B coincideixen:

Valoració final de la PPE:

	Import
Valor inicial de la participació en PPE	305
+ Atribució resultat de B en X3 (30% de 40 u. m.)	+12
+ Atribució increment de reserves de la societat B (30% 12 u. m.)	+36
Valoració PPE en societat B (sense ajustos operacions internes)	353
Ajust per operació d'existències +/- Efecte impositiu	-3 +0,9
Ajust per operació de terreny +/- Efecte impositiu	-18 +5,4
Valoració PPE en societat B	338,3

Si comprovem aquesta valoració amb el percentatge sobre el PN de la societat B (+ ajustos per operacions internes):

	Import
Percentatge sobre el PN de B 30% de 1.160 u. m. (inclou resultat)	348
+ Fons de comerç inicial	+5
Valoració (sense ajustos operacions internes)	353
Ajust per operació d'existències +/- Efecte impositiu	-3 +0,9
Ajust per operació de terreny +/- Efecte impositiu	-18 +5,4
Valoració PPE en societat B	338,3

Resum

En aquest mòdul s'ha desenvolupat, d'una banda, el mètode d'integració proporcional i, de l'altra, el procediment de posada en equivalència (PPE), també denominat *mètode de la participació*. Es tracta de dos mètodes diferents del mètode d'integració global estudiat en els mòduls anteriors.

El mètode d'integració proporcional és el que s'utilitza, si escau, per a les societats multigrup (opcionalment, ja que les societats multigrup també poden consolidar, segons el criteri de la societat dominant, pel mètode de posada en equivalència o mètode de la participació). Aquest mètode consisteix en l'agregació, als actius i passius de la societat dominant i als ingressos i despeses de la societat dominant, dels actius, passius, ingressos i despeses d'aquesta societat multigrup, en la proporció que es correspongui al percentatge de capital que aquesta societat dominant tingui sobre la societat multigrup.

El mètode d'integració proporcional passa per les mateixes fases d'homogeneïtzació, agregació i eliminacions que es fan en el mètode d'integració global. La diferència fonamental és que, en el cas de la integració proporcional, l'agregació es fa únicament pel percentatge de capital posseït per la societat dominant i, per tant, les eliminacions s'han de fer també per aquest percentatge. Recordeu que en el mètode d'integració global, tant l'agregació com les eliminacions s'efectuen pel 100%.

Una diferència important en relació amb el mètode d'integració global és que, com que només s'agreguen les partides pel percentatge de participació, en el balanç consolidat no figuren els socis externs.

El procediment de posada en equivalència, també anomenat *mètode de la participació*, s'utilitza per a integrar en la consolidació les societats associades i les societats multigrup (quan no s'hi apliqui el mètode d'integració proporcional).

El procediment de posada en equivalència no agrega partides (balanç i compte de PiG), sinó que consisteix en la substitució del valor comptable de la participació que la societat dominant del grup (o una altra de dependent) té de la societat associada o de la societat multigrup, pel valor corresponent al percentatge de participació que li sigui atribuïble del patrimoni net de la societat participada.

El valor de la participació posada en equivalència (PPE) es registra inicialment al cost i s'incrementa o es disminueix posteriorment per a reconèixer el percentatge que correspon a l'inversor en la variació del patrimoni net produït en l'entitat participada després de la data d'adquisició. El fons de comerç que pugui sorgir, si escau, de la diferència entre el cost de la participació i el valor

proporcional del patrimoni net de la societat participada ha de figurar en el valor de la participació posada en equivalència (PPE) i se n'ha d'informar de manera detallada en la memòria.

En relació amb l'increment de patrimoni net al qual fa referència el paràgraf anterior, s'han de tenir en compte els resultats generats per la societat posada en equivalència. Aquests resultats es reconeixen (per la part proporcional de participació) des de la data en què s'adquireix la influència significativa o, en el cas de societats multigrup, el control conjunt.